

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ЦЬОГО ДНЯ

■ 1905 р. У Полтаві народився вчений у галузі фізичної хімії та матеріалознавства, академік Іван Францевич.■ 1912 р. У Харкові народилася Наталія Дудинська, майбутня відома балерина.■ 1919 р. Загинув полководець періоду громадянської війни, командир Таращанського полку Василь Боженко.■ 1943 р. В СРСР вийшла постанова про відбудову господарства в районах, визволених від німецької окупації, та про заснування суворовських училищ.■ 1968 р. На територію Чехословаччини введено війська п'яти держав — учасниць Варшавського договору.■ 1996 р. Встановлено відзнаку Президента України орден «За мужність».

А саду квітнути!

7

Нічне видовище

10

Сьогодні — генеральна репетиція

11

ОФІЦІЙНО

Щоб закони мали іменний характер

Голова Верховної Ради Володимир Литвин зустрівся з колективом Інституту законодавства ВР. Відрекомендовуючи нового директора інституту Олександра Копиленка, Володимир Литвин, наголосив, що завдання перед інститутом відповідальні. Треба виходити з того, що Верховна Рада не може працювати за принципом: що припливе. Потрібно вести системну роботу. Прийняття законів без системи до добра не доводить. Насамперед необхідно прийняти закон про засади внутрішньої і зовнішньої політики. Хоча б на років п'ять, а краще — на десять. Є кілька проектів. Всі вони хороші. Але їх треба глибоко і науково проаналізувати, створити колектив, який працював би над цим документом.

(Закінчення на 2-й стор.).

Сесія буде тривала й складна

Наступна сесія Верховної Ради буде «складна в усіх відношеннях». Таку думку висловив Голова ВР Володимир Литвин під час учорашньої зустрічі з генеральним секретарем Міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО) Костою Перейрою. «Складність полягатиме і в її тривалості, і, що найголовніше, в тих завданнях, які потрібно буде розв'язати парламентаріям, — пояснив В. Литвин. — Насамперед ми зобов'язані ухвалити бюджет на наступний рік, а це дуже непростий процес».

(Закінчення на 2-й стор.).

Що пропонують «новому поколінню»?

Комітет Верховної Ради України з питань молодіжної політики, фізичної культури, спорту та туризму працює над законопроектами, що їх пропонуватиме до розгляду другою сесією парламенту.

(Закінчення на 2-й стор.).

ЖЕРТВ НЕМАЄ. ЦЬОГО РАЗУ

Фото Ігоря ТКАЧЕНКО.

На шахті імені Засядька знову палав вогонь. У понеділок вранці в його полоні опинилися 1680 гірників нічної і першої змін. Причиною нещастя стало коротке замикання, через що загорівся кабель. Внаслідок пожежі шахта була знеструмлена, в нижньому ліфті опинилися люди, а дим потрапив у надшахтну споруду повітроподаючого стовбура. На щастя, пожежу ліквідовано через чотири години після інциденту. Госпіталізовано 21 гірника, які отруїлися продуктами горіння середнього ступеня тяжкості.

ДО ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

До святкування готові!

Низку новосіль справили в Березнівському районі.

— Підведено природний газ у село Друхова, а відтак можливість ним користуватися одержали сорок сімей, — розповідає голова Березнівської райдержадміністрації Леонід Каменчук. Лише з початку нинішнього року голубий вогник запалав у трьох селах.

А в райцентрі Березне у переддень свята відкрито новий центр зайнятості, торговельний заклад та автозаправну станцію. Запрацювало після ремонту й дитяче відділення центральної районної лікарні.

Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

Я ВАМ ПИШУ...

Телефон мовчить. Ми платимо

Спочатку нам стало не по кишені дзвонити по СНД. Трохи згодом і по Україні встановили такі тарифи, що лише раз на місяць ми, двоє пенсіонерів, могли дозволити собі зателефонувати старенькому брату, інваліду Великої Вітчизняної. Тепер узагалі телефонуємо тільки до поліклініки чи «швидкої».

Ольга ВІРИЧ.

Черкаси.

У НОМЕР

* * *

У переддень Дня незалежності в Харкові відзначать День міста, присвячений 59-й річниці його звільнення від німецько-фашистських загарбників.

З ранку керівники області та міста разом з представниками ветеранських організацій покладуть квіти до командного пункту маршала Івана Конєва в селищі Солоницівка Дергачівського району. Ввечері 23 серпня на майдані Свободи в Харкові відбудуться заключний концерт переможців Третього міжнародного фестивалю патріотичної пісні «Солдати миру XXI століття», шоу-програма газети «Телонеделя», святкові заходи. На свято міста запрошено представників міст-мільйонників України, а також гостей з Москви, Белгорода і міст-побратимів Харкова.

Святкуватимуть харків'яни й 24 серпня. Керівники міста й області покладуть квіти до пам'ятників Незалежності України і Тарасу Шевченку. Цього дня відбудеться дитяче свято — урочисте закриття четвертого Міжнародного фестивалю «Зелен світ», яке продовжиться цілою серією концертів і завершиться святковим феєрверком, **інформує «Інтерфакс-Україна».**

* * *

У Луганській області стартувала акція «Дні дитинства», під час якої школярі мають змогу купувати одяг, взуття та канцелярські товари зі знижкою від 10 до 30 відсотків. Захід уже триває в Стаханові, Ровеньках, Лисичанську, Красному Лучі, Первомайську. У його рамках організовано пільгове обслуговування в перукарнях усіх міст і районів області. Крім того, в Лисичанську в деяких кафе продукти харчування для юних городян продаються з 15-відсотковою знижкою, а в Сєвєродонецьку з 50-відсотковою — чиститимуть шкільну форму. Обласні «Дні дитинства» проводяться в рамках загальноукраїнської акції і триватимуть до 1 вересня, **повідомляє «Інтерфакс-Україна».**

Медикам, які надавали допомогу постраждалим на Скнилові, вручено державні нагороди

Щоб закони мали іменний характер

(Початок на 1-й стор.).

Наступний крок — визначити програму законотворчих робіт. Це важко, складно, але якщо ми цього не зробимо, прийматимемо закони під «навіювання», з подачі ініціативних груп та лобістів.

Далі. Потрібно проаналізувати, як працює Конституція. Минуло шість років, а чи всі закони прийнято, щоб вона працювала повноцінно? Є багато нарікань на Конституцію та спроби вносити зміни. Зміни необхідні, бо життя не стоїть на місці. Але вони мають бути виважені, точні, такі, що будуть працювати на користь суспільства і держави.

Слід прагнути, вважає Володимир Литвин, щоб закони мали іменний характер. Поправка такого-то автора. Нині до ВР внесено понад 500 законопроектів. Їх треба ретельно, як мовиться, просіяти. Адже є певний різнобій — вносять закони і від Кабміну, і від народних депутатів, а стосунки з'ясовують потім у сесійному залі.

Володимир Литвин пообіцяв зміцнити заклад кадрами. Побажав, щоб інститут виступав замовником розроблення законопроектів і не перетворювався на якийсь політичний центр, а його працівники не втягувалися в політичні протистояння. «Не потрібно комусь писати книжок, — зауважив Голова ВР, — нехай той, хто хоче мати книжку, пише сам».

Глава парламенту наголосив, що наступна сесія буде напружена. «Нас намагаються втягнути в політичні протистояння, а треба працювати над бюджетом», — сказав Володимир Литвин. Важливо, щоб бюджет кожного року мав визначений акцент. Наприклад, нинішнього року — це армія і шахтарі. У наступному — охорона здоров'я, бо якщо, як і раніше, ділити на все, то так воно буде й надалі.

Відповідаючи на запитання журналістів, Володимир Литвин виклав власну точку зору про парламентську більшість. Вона конче потрібна. Але такої політичної сили, яка могла б її створити у парламенті, нині немає. Тому необхідна коаліція, яка мусить узяти на себе відповідальність і за виконавчу владу. «Не можу зрозуміти створення більшості під щось або під когось», — певен керівник ВР. У парламенті має бути цивілізована опозиція, без цього не може бути відповідальної влади, але ця опозиція не повинна мати особисті нашарування і амбіції. Головне, що сьогодні хочуть люди, — мати можливість працювати і гарантії на оплату праці, переконаний Володимир Литвин. Голова Верховної Ради побажав працівникам інституту творчих успіхів і доброго здоров'я.

Анатолій КАРАСЬ.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Із досьє «ГУ».
Копиленко Олександр Любимович. Народився 26 червня 1961 року в Києві. Він — онук відомого письменника Олександра Копиленка. Закінчив Київський держуніверситет, факультет міжнародних відносин. Працював в Інституті держави і права НАН України та в секретаріаті Верховної Ради. Доктор юридичних наук.

Сесія буде тривала й складна

(Початок на 1-й стор.).

Водночас, розповів Голова ВР, для народних депутатів створено всі умови для плідної роботи: сесійна зала буде оснащена технічною системою, що не має аналогів у Європі. Зокрема, повідомив він, відтепер парламентарі просто на робочому місці зможуть працювати з Інтернетом, що позбавить їх необхідності возитися з купою паперів.

Говорячи про справи авіаційні, Голова Верховної Ради нагадав співрозмовнику, що Україна — одна з небагатьох держав, які здійснюють повний цикл літакобудування: від проектування лайнерів до будівництва. «Враховуючи це, ми вважаємо доцільним і важливим збільшення ролі нашої держави в ІКАО і її присутність у структурах організації. Це, безумовно, піде на користь і Україні, і організації», — зазначив Володимир Литвин.

Коста Перейра цілковито підтримав цю ідею, повідомивши: нині обговорюється питання збільшення на три місця складу Ради ІКАО, отож Україна має всі підстави посісти одне з них. Керівник ІКАО також наголосив на важливості вчасної адаптації стандартів організації до національного законодавства. «Для нас надзвичайно важливі ваше розуміння відповідних питань і ратифікація документів ІКАО», — заявив він. К. Перейра висловив задоволення тим, що Верховна Рада вже ратифікувала майже півтора десятка відповідних документів.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

І на новосіллі побував

Стану охорони здоров'я, розв'язанню виробничих та соціальних проблем була присвячена вчорашня робоча поїздка Прем'єр-міністра України Анатолія Кінаха на Черкащину.

Глава уряду ознайомився з роботою обласного онкологічного диспансеру та обласної лікарні, зустрівся з інженерно-технічними працівниками ВАТ «Хімволокно» та «Фотоприладу», взяв участь у новосіллі 40 молодих сімей, які за державною молодіжною програмою одержали у кредит нові квартири.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Що пропонують «новому поколінню»?

(Початок на 1-й стор.).

Це, зокрема, законопроекти про внесення змін до законів: статті 7 «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» (про працевлаштування молоді); «Про туризм» у другому читанні (передбачає законодавче врегулювання нових видів туризму — екстремального, еко, сільського, спортивного); «Про підтримку олімпійського, параолімпійського руху та спорту вищих досягнень в Україні» (про надання пільг спонсорам); «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію»; «Про органи і служби у справах неповнолітніх та спеціальні установи для неповнолітніх» (пропонується створити спеціальні служби ресоціалізації безпритульних неповнолітніх); «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю» (про відвернення насильства в сім'ї); «Про фізичну культуру і спорт» (про розвиток масового спортивного руху).

У комітеті триває робота над законопроектами: «Про товариство сприяння обороні України»; «Про альтернативну (невійськову) службу»; «Про спортивні лотереї»; про ратифікацію додаткового протоколу Антидопінгової конвенції.

У листопаді комітет пропонує розглянути проект Національної програми підтримки молоді на 2003—2008 рр. та провести парламентські слухання про становище молоді (нове покоління України 1991—2002 рр).

Упродовж другої сесії комітет планує у вересні-жовтні під час виїзних засідань в Івано-Франківській та Чернігівській областях проаналізувати перспективи розвитку сільського екотуризму і формування відповідної нормативно-правової бази. У грудні — про вдосконалення матеріально-технічного оснащення баз олімпійської підготовки у Державному олімпійському навчально-спортивному центрі. У січні комітет пропонуватиме Верховній Раді під час дня уряду проаналізувати, як Кабінет Міністрів, органи виконавчої влади і місцевого самоврядування реалізують заходи з підготовки спортсменів до участі у літніх XXVIII Олімпійських та XII Параолімпійських іграх, **повідомляє інформуправління Верховної Ради.**

Просять працювати ефективно

Протягом першого півріччя цього року до відділу з питань звернень громадян апарату Верховної Ради України надійшло більше 15 тисяч пропозицій, заяв і скарг громадян. Значна частка звернень стосується питань забезпечення законності та охорони правопорядку — майже 26 відсотків від загальної кількості звернень. Громадяни висловлюють стурбованість криміногенною ситуацією в державі, скаржаться на бездіяльність адміністративних органів, покликаних підтримувати порядок та створювати безпечні умови життя.

Гострими залишаються питання соціального захисту. Кількість звернень, у яких вони порушуються, становить понад 25 відсотків. Громадяни просять звернути особливу увагу на інвалідів, ветеранів Великої Вітчизняної війни, малозабезпечені сім'ї, нарікають на наміри уряду замінити передбачені законодавством пільги системою адресної допомоги.

Висловлюючи своє розуміння того, що підвищення життєвого рівня залежить від стану виробництва, дописувачі надсилають звернення з вимогами посилити вплив на реформування економіки, не стояти осторонь ринкових процесів, зменшити податковий тиск на виробництво. Таких звернень з початку року надійшло майже 1,7 тисячі.

Майже 800 громадян висловили свої пропозиції, зауваження, а часто і невдоволення стосовно проведення реформи на селі, зокрема, отримання та використання земельних сертифікатів і майнових паїв, а також цін на сільськогосподарську продукцію, повідомляє Інформуправління ВР.

У першому півріччі чимала кількість скарг, пропозицій стосувалася проблем повернення заощаджень державою, списання боргів за послуги житлово-комунального господарства, заборгованості із заробітної плати.

У близько 600 зверненнях, які надійшли з початку роботи парламенту четвертого скликання, висловлюється ставлення до роботи Верховної Ради України, діяльності народних депутатів. Бажаючи новообраним народним обранцям успіхів, дописувачі просять їх працювати ефективно, якнайшвидше прийняти давно обіцяні, але відкладені законопроекти.

Осінній політичний падолист — за лаштунками

Після нещодавніх «превентивних» заяв лідерів низки опозиційних партій про необхідність проведення осінніх протестних акцій своє слово сказали активісти і позаторішньої акції «Україна без Кучми».

У підписаній на першому організаційному засіданні заяві вони закликають до проведення мітингу 16 вересня — у другу річницю зникнення Георгія Гонгадзе — парламентську «четвірку».

Для малопосвячених у тонкощі протестного політикуму громадян наголошу на тому, до чого увагу журналістів привернув один з координаторів акції Володимир Чемерис. Мовляв, незважаючи на запрошення представників комітету «За правду», київської організації УНР, УНА-УНСО та інших, на засіданні очікувалося не представництво партій, а «представництво людей, які були на вулицях у 2000 році».

Хоча після минулої акції «Україна без Кучми» ми залишилися швидше «з», аніж «без», пан Чемерис вказує на низку позитивних наслідків. А як поведуться «осінні акціонери» нинішнього вересня? В. Чемерис каже, що конкретні кроки та план дій на цю акцію розроблятимуться вже після 24 серпня, коли буде відома позиція «четвірки» чи «хоча б двійки» — СПУ та БЮТ.

Формально ситуація із запрошенням «вересневими акціонерами» парламентської «четвірки» дещо дивна, коли зважити на заяви Петра Симоненка 23 липня «до народу, до усіх політичних партій і блоків, громадських організацій із закликом розгорнути широку і могутню політичну кампанію громадського протесту», та Соцпартії Олександра Мороза — про осінні протестні акції з вимогою дострокових президентських виборів, підтримку цих та інших заяв лідером БЮТ Юлією Тимошенко. Спишемо це на такі собі протокольні реверанси, сподіваючись, що згадані партійні лідери також запросять «вересневих акціонерів» до участі у своїх заходах.

А коли без формалізму, то багато хто, поділяючи «осінні настрої», волів би уточнення: а що, мітинг 16 вересня, до якого закликають активісти «України без Кучми», — це не старт обіцяної партіями «могутньої політичної кампанії громадського протесту»? І загалом — не одне й те саме?

Відповідаючи на запитання, чи буде акція 16 вересня одноразовою, чи вона стане першою в низці подібних акцій, В. Чемерис зауважив, що це залежатиме від влади, повідомляє УНІАН. Він зазначив, що «Україна без Кучми» ставить конкретну вимогу — проведення «круглого столу» влади та опозиції. За словами В. Чемериса, кількість акцій протесту залежатиме від того, як швидко влада погодиться сісти за стіл переговорів. «Можливо, буде достатньо однієї акції — 16 вересня», — припустив він.

Хто який переговорний стіл бачить (заокруглений чи гострокутний) — це принципово. Бо звідси — визначення форми майбутніх протестних заходів. Пригадаймо сенсаційне зізнання колишнього представника Президента у ВР, а нині одного з представників «Нашої України» Романа Безсмертного — він «не виключає застосування крайніх засобів протидії існуючій владі, цивілізований діалог з якою не вдався».

Якщо діалог не вдався, то який резон вести мову про геометричні пропорції переговорного столу! Разом з тим, «нашеукраїнці», спочатку Юрій Костенко, а оце щойно в інтерв'ю «Свободі» Іван Заєць, посилаються на якісь можливості і зусилля «Нашої України» у створенні парламентської більшості, формуванні нового уряду, реформуванні суспільства. Мовляв, від цього залежатиме остаточне рішення ющенківців стосовно участі в осінніх подіях.

Цікаво, як ці можливості мають «втілитися у життя» за такий короткий час та ще й без «круглого столу» з владою (пригадайте слова Р. Безсмертного про невдачу цивілізованого діалогу). Чи, можливо, сподівання на залаштункові переговори, за завісою?

Остаточно визначитися зі своєю позицією «Наша Україна» має наприкінці цього тижня на політраді. Але це вже буде після того, як узгодять свої дії представники решти партій-революціонерів — СПУ, «Собору», УРП, «Батьківщини» і деяких інших, котрі планують зібратися для цього буквально днями.

Анатолій БЕНЬ.

Шість пагорбів пам'яті

Меморіал пам'яті жертв фашизму відкрито у курортному містечку Хмільнику на Вінниччині. У 1942—1943 роках на лісовій околиці було розстріляно 12 тисяч євреїв. Нині на цьому місці — шість великих братських могил. З ініціативи депутата районної ради Ісака Абовича силами громади на зібрані добровільні пожертви тут створено меморіальний комплекс: громаддя каміння, над яким здіймається чотирикутник, теж з каменю, з меморіальною дошкою посередині. Поряд ще один пам'ятний знак — невідомому праведникові. Доповнює їх зруйнований дот.

На відкриття зібралися не тільки місцеві жителі. Віддати данину шани безневинно розстріляним жертвам прийшло багато відпочивальників лікувальних оздоровниць Хмільника. Це один із заходів, присвячений 640-й річниці з дня народження міста.

Віктор СКРИПНИК.

Фото Олександра ГОРДІЄВИЧА (Укрінформ).

На знімку: меморіальний комплекс пам'яті розстріляних фашистськими катами євреїв.

ДО ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Новосіль побільшало

На 46 відсотків більше, ніж за відповідний період минулого року, споруджено нині житла у містах і селах Одещини. Нові будинки з'явилися в Одесі та Південному, а також у Кілійському, Комінтернівському, Роздільнянському, Балтському, інших районах. Близько половини житла побудовано індивідуальними забудовниками, решта — підприємствами державної, комунальної та колективної власності.

У Благоєвому — подвійне свято

Свій 200-річний ювілей відзначатиме у День незалежності України село Благоєве Іванівського району. Два століття тому його заснували на берегах річки Кошки болгарські переселенці, які залишили свою прабатьківщину, рятуючись від османських яничарів. В українських степах вони знайшли другу батьківщину. Серед благоєвців є чимало знаних, шанованих в Україні та Болгарії людей — багато хто з них приїде на свята до земляків.

Новинка на маршруті

Небачений досі в Одесі автобус почав цими днями курсувати на 155-му маршруті, що з'єднує віддалений північний район міста з центром. Двоповерховий «Вольво», здатний вмістити до 200 пасажирів, поки що перший придбаний у відповідності з розробленою комплексною програмою оновлення міського пасажирського автопарку. Невдовзі буде придбано ще два таких самих та низку інших транспортних засобів великої і середньої місткості, що перевозитимуть пасажирів у звичайному режимі, тобто за невисокими цінами та з наданням пільг.

Готель для... коней

Першу в Україні стайню європейського зразка прийнято до експлуатації на Одеському іподромі. Її спорудила фірма «Алеко». У приміщенні, що займає площу в 400 квадратних метрів, розміщено 14 коней; їх доглядають 10 штатних працівників. Створено всі умови для зразкового утримання тварин. Годівниці та поїлки зроблено з екологічно чистого пластику. Є чимало й інших, не властивих нашим звичним стайням новинок. Відроджувати українську школу верхової їзди беруться досвідчені інструктори — майстри спорту, які виступають за збірну України й мають чимало престижних нагород.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеська область.

ВІСТІ ІЗ СУМЩИНИ

Рекорд є, а радості мало

Нарешті Сумщина віджнивувала. Тільки де-не-де на півночі області ще домолочують останні снопи збіжжя нового врожаю.

Вродили тут цього року ранні зернові, либонь, як ніколи. На круг отримали по 28,8 центнера з гектара. Навіть у найбідніших районах, північних, середня врожайність пшениці сягнула за 20-центнерну позначку. Тож в області вже прикидають вагу цьогорічного короваю.

— Нинішній буде чи не найважчим за роки незалежності України, — переконаний радник голови Сумської облдержадміністрації з агропромислових питань Віталій Мірошник. — І важитиме не менш як півтора мільйона тонн.

Здавалося б, тільки радіти за працьовитих селян, за щедрість землі. Однак ні гучних оплесків, ні заздоровниць на адресу сільських героїв з приводу рекордного врожаю в регіоні не чути. Не світяться радістю й обличчя трудівників агрофірм «Вікторія», «Сейм», «1 Травня» та інших, де з кожного гектара в середньому намолочено 55 — 60 центнерів зерна. Сумний і цьогорічний рекордсмен — керівник ВАТ «Підліснівське» Сумського району Сергій Головач, яке засипало в засіки 13000 (!) тонн хліба.

— Виростили на свою голову, а тепер не знаємо, що з усім цим добром робити, — просвітив мене один з відповідальних працівників управління агропромислового комплексу. — Хоч у морі топи його. Дилери вже чатують, щоб забрати врожай задарма.

Ні відняти, ні додати до сказаного. Врожай рекордний, а прибутки вдвічі менші за торішні.

Пшениця йде з величезним скрипом, усього-навсього за 330 — 340 гривень за тонну. За таких умов у кожному районі виживе не більше двох-трьох найсильніших господарів. Що чекає решту?

Врятували людей

За сімдесят років діяльності Сумської біофабрики її продукція стала відома в усьому світі. Вакцини проти сказу, сибірки, холери та інших небезпечних інфекційних захворювань врятували не один десяток чи навіть сотню мільйонів людей в Африці, Південній Америці та Азії...

Останніми роками на підприємстві освоєно виробництво кількох нових біопрепаратів. Зокрема, й двох різновидів діагностичного туберкуліну. До слова, саме виріб сумчан серед багатьох інших, в тому числі й іноземних, визнано переможцем у тендері на постачання під держзамовлення.

Якість, перевірена часом

За неповні вісім місяців колектив Сумського машинобудівного науково-виробничого об'єднання імені Фрунзе виготовив продукції на півмільярда гривень. Вдалося це зробити завдяки модернізації виробництва та впровадженню сучасних технологій.

Потужні магістральні газоперекачувальні та компресорні станції, десятки видів центрифуг і насосів-гігантів добре знані за кордоном, **повідомляє наш власний кореспондент Владислав ЖМУРКОВ.**

По землю до Страсбурга

Мешканка села Смідин Старовижівського району на Волині Марія Дудік подала скаргу до Європейського суду з прав людини у Страсбурзі. Їй не дають спадковий земельний пай покійного чоловіка.

Судова тяжба за родючий клаптик землі триває вже впродовж двох років. Голова реорганізованого смідинського господарства відмовляється виділити пай, бо хлібороб, який пропрацював у місцевому колгоспі понад 40 років, помер за два місяці до офіційного роздержавлення землі. Усілякі звертання до служителів Феміди не вдовольнили вимоги селянки. Навіть попри підтримку районної влади місцеві судді відмовили в позові. Тож полісянка вирішила шукати правду у закордонних правозахисних інстанціях.

Роман ЖИЖАРА.

Волинська область.

АКЦІЇ

З гарною зачіскою і вчитися легше

В останні вихідні літніх канікул (31 серпня і 1 вересня) українські школярі віком до 14 років зможуть скористатися послугами підприємств сфери послуг з істотними знижками або навіть безоплатно.

За словами президента спілки перукарів України Олексія Антонюка, школярі зможуть безплатно підстригтися у перукарських салонах, які беруть участь у благодійному проекті «Дні дитинства», по всій країні.

В усіх регіонах до проекту долучаються хімчистки, пральні, фотолабораторії, ательє з пошиття одягу, шкільні базари, кафе, ресторани, медичні заклади, підприємства транспорту, торгівлі та культури. Підприємства — учасники акції буде позначено спеціальними наклейками, **інформує «Інтерфакс-Україна».**

ФОТОФАКТ

У міжнародному конкурсі «Міні-міс і міні-містер світу-2002» у Львові брали участь діти з 11 країн. У старшій групі перемогла 12-річна Сильвія Сірбу з Молдови, серед молодших — 9-річний естонець Еггерт-Сорен Німм та 8-річна одеситка Тетяна Амірова *(на знімку зліва направо).*

Фото Дмитра РИБІНА (УНІАН).

Влада проти сальмонели

Міський голова Чернівців Микола Федорук видав розпорядження про залучення додаткових надходжень до бюджету міста. В ньому є пункт про наступ на стихійну торгівлю, що заполонила вулиці й майдани обласного центру. Влада хоче перевести нелегальних торговців на ринки, яких у Чернівцях удосталь. Але вони вперто туди не йдуть, бо треба сплачувати відповідний збір. Щодня порушників правил торгівлі тримають під своїм прицілом спеціально створені рейдові бригади із правоохоронців, лікарів санепідемстанції, екологічних інспекторів.

У місцевих виданнях друкуються прізвища злісних порушників. Схоже, що цього разу міська влада від свого не відступить. Під час одного з останніх рейдів було виявлено м'ясо сумнівного походження, продовольчі товари, заражені сальмонелою, та молочні продукти з туберкульозною паличкою.

Василь БАБУХ.

Чернівці.

Троє в човні разом з рушницею

Мисливський сезон лише розпочався, а на Дніпропетровщині під час полювання загинули вже двоє. Такого тут не траплялося десять останніх літ. У першому випадку хлопці під вечір добряче випили і, влаштовуючися в наметах на ніч, ненароком зачепили заряджену рушницю, яка недбало лежала під ногами. Кажуть, потерпілого можна було врятувати, але товариші не спромоглися надати першу допомогу. У другому випадку двоє мисливців, перебуваючи в човні, передавали один одному теж заряджену зброю. Човен хитнувся... Цього разу постріл був просто в груди.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровськ.

Толока по–оонівськи

Який то був гарний звичай! Одного погожого дня збирався чималий гурт односельців. У всіх піднесений настрій. З жартами, гумором працювали дружно і завзято. А під вечір дерев'яні зі щілинами стіни були виліплені, підлога і стеля закатані глиняною сумішшю. Висохне хата — і в ній можна зимувати. Щасливі господарі розраховувалися за важку працю подякою і щедрим пригощанням. Нараз кудись дівалася втома. Довго звучали музика, пісні, люди танцювали. І тут-таки давали обіцянку допомогти іншому забудовникові...

То були справжні свята трудової доброчинності. Крім того, така спільна і безкорислива праця ще міцніше об'єднувала і здружувала людей.

Нині такої толоки вже, мабуть, ніде не побачиш. Відпала в них потреба? Певною мірою — так. У селах будують житла переважно цегляні й лише кілька, але неодмінно висококваліфікованих майстрів. Щоправда, декотрі заміські кількаповерхові «хатинки-палаци» й інші допоміжні споруди зводять уже більше висококласних будівничих. Працюють вони не один день і здебільшого за допомогою потужної техніки. Не помітно тут того святкового настрою ні під час роботи, ні по завершенні її. А плата — неодмінна. І в основному — «зелененькими».

Змінилося життя. Втім, ми його змінили чи воно нас?

Та днями бажаною згуртованістю, теплотою й людяністю недавніх толок повіяло у самісінькому центрі столиці. Точніше — у Представництві ООН в Україні.

«Наших односельчан розбудили, мов сплячих ведмедів. Вони йдуть з молотками, сокирами й кажуть: «Ми прийшли допомагати. Що ще треба зробити?» «Ми даємо людям вудки, а не рибу». «У людей ламається психологія недовіри до результатів їхньої громадської роботи».

Такі висловлювання звучали з вуст кожного з промовців, котрі днями з'їхалися сюди, до представництва. А йшлося там про перші кроки запровадження пілотних проектів Програми розвитку місцевих громад у кількох населених пунктах, що найбільше постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС.

Учасники зібрання, а це були регіональні координатори програми, лідери громад, сільські голови, не стримували захоплення, ділилися з журналістами знайомою нам усім новиною. А з чого повсюди починали?

Спочатку мешканці села чи міста визначали найгострішу громадську проблему. Скажімо, налагодження водопостачання, ремонт приміщень школи, інших об'єктів соціально-культурного призначення. Тож спочатку створювали громадську організацію з тих, хто бажає взяти участь у розв'язанні спільної для всіх насущної місцевої проблеми і вносить певну суму коштів. По кілька гривень. За домовленістю, відповідні суми на реалізацію задуму додають місцева адміністрація і Чорнобильська програма ООН в Україні.

Приміром, у селі Неданчичах Чернігівської області, що неподалік Славутича, була геть занедбана шкільна майстерня. Сформована громадська організація, лідером якої обрали підприємця, депутата Ріпкинської районної ради Валерія Швеця, зібрала 4,5 тисячі гривень. Районна адміністрація внесла майже 8 тисяч, Чорнобильська програма ООН — близько 12 тисяч гривень. У стислий термін майстерня ожила, помолоділа, посвіжіла. У ній тепер приємно буде дітям опановувати навички робітничих професій.

Що важливо? У загальному кошторисі робіт — понад 26,5 тисячі гривень — чимала частка спільної, себто безоплатної, праці громади. Тепер у цьому селі взялися за відновлення водопостачання.

У такий само спосіб на Київщині, зокрема в селі Новому Корогоді, побудували теплогенераторну для школи та теплиці, у селі Розважеві споруджують ринок, у селі Дружня ремонтують приміщення бібліотеки. А в селі Дмитрівці Київської області чотири громадські організації будують чотири свердловини-бювети.

Членами місцевих громад є окремі мешканці і родинні колективи — всі, хто проживає у будинку. Так, у Коростені, що на Житомирщині, в будівництві бювету зголосилися взяти участь більш як 900 мешканців центральної частини міста, а ринку в Розважеві — 300 будинків.

Звичайно, не скрізь одразу «валять» у громаду. Недовіра, скептицизм позначаються всюди. Але впевненість в успіхові загальної справи, казали учасники зібрання, зростає разом зі стінами, площами територій, метрами свердловин, прокладених труб. І там, де роботу завершено чи завершують, де очевидні наслідки гуртової праці, люди справді цікавляться: а що далі будемо робити? На підтвердження своєї прихильності до розпочатої справи пропонують збільшити власні внески.

Отже, відроджується наша толока — доброчинна участь населення у розв'язанні нагальних проблем свого життя. А заспівувачем і гарантом цього процесу є Чорнобильська програма ООН в Україні.

Заступник представника ПРООН в Україні Манодж Баснят і координатор Чорнобильської програми Оксана Гарнець зазначали: програму розвитку місцевих громад шляхом соціальної мобілізації було розроблено для створення сприятливих умов з підвищення активності населення у процесі прийняття і реалізації рішень, пов'язаних з необхідністю піднесення соціально-економічного рівня життя депресивних регіонів — постраждалих від Чорнобильської катастрофи.

Ця програма, до речі, вже здобула визнання у Німеччині, Польщі, Словаччині, Пакистані, Киргизстані. І ось її запроваджують у п'ятьох районах трьох областей України — Київській, Житомирській і Чернігівській. А пілотні проекти — перша спроба впровадження Програми розвитку місцевих громад у постраждалих регіонах. Вони формують соціальну базу громадських організацій для подальшого розвитку активності населення.

Чи довге їх життя, покаже час. Але справа, розпочата Чорнобильською програмою ООН в Україні, без сумніву, незвичайна. Її ініціатори заслуговують на подяку. І на визнання та поширення, певно, не тільки в чорнобильських регіонах. Але то вже, мабуть, без допомоги й підтримки з-за кордону.

Яків ГАЛЬЧЕНКО.

ФОТОФАКТ

Напередодні Дня авіації ветерани Великої Вітчизняної війни Луганська поклали квіти до пам'ятника Герою Радянського Союзу Миколі Гастелло, випускнику місцевого авіаучилища.

Фото Вадима ЛІСНОГО (Укрінформ).

Енергоамністія для сумлінних

АКТУАЛЬНО

Її ініціювало Луганське енергетичне об'єднання, бажаючи розібратися, в якому стані електроприлади. Впродовж кількох місяців мешканці області могли звернутися в об'єднання і заявити про порушення в приладах обліку або про відсутність таких. Усі неполадки енергопідприємство усувало за власний кошт. По допомогу звернулося понад десять тисяч абонентів, але найбільшу активність виявили мешканці Свердловська — майже півтори тисячі осіб. За інформацією прес-служби Луганського енергетичного об'єднання, фахівці підприємства відремонтували і відновили понад три тисячі абонентських точок. На превеликий жаль багатьох, під енергоамністію потрапляють не всі...

Алла АНТИПОВА.

ВИДАННЯ

Княгиня Ольга — перша мандрівниця

Нещодавно побачила світ «Історія туризму в Україні» столичного видавництва «Вища школа». У передмові видання зазначено, що книга стала «давно очікуваною подією в житті українського суспільства». Адже, по суті, вітчизняне туризмознавство почало формуватися з набуттям незалежності держави.

«Історію» рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. З «Історії» дізнаємося, що першою жінкою-мандрівницею давньої України можна вважати княгиню Ольгу, яка не тільки об'їхала всю територію Київської Русі, а й побувала в гостях у візантійського імператора в Константинополі. Першим паломником, який двічі ходив на Схід, був святий Антоній, засновник Києво-Печерського монастиря. Пізніше особливе місце в розвитку туризму посіли всесвітньо відомі мандрівники Василь Барський, «ходяча академія» Григорій Сковорода, дослідник і етнограф Микола Миклухо-Маклай та інші співвітчизники.

Авторський тандем — ректор Київського університету туризму, економіки і права, професор Російської міжнародної академії туризму Володимир Федорченко та історик Тетяна Дьорова.

Іван ВАЛЬКО,
професор, доктор філософських наук.

Біль трагедії розділили і вартові доріг

Так уже склалося, що про них пишуть в останню чергу.

Тим часом на військове летовище у Скнилові після трагедії одними з перших прибули працівники дорожньо-постової служби. Вони забезпечували безперешкодне пересування карет швидкої медичної допомоги, спеціалізованих формувань Міністерства з надзвичайних ситуацій та інших рятувальних служб. Під пильний контроль узяли прилеглі до аеродрому вулиці.

Шість нарядів дорожньо-постової служби безпосередньо працювали на місці трагедії, надавали допомогу потерпілим, які розгубилися і перебували в тяжкому емоційно-психологічному стані, допомагали в перевезенні до лікувальних закладів.

Тієї «чорної суботи» вартові доріг також зазнали втрат — загинув бойовий побратим автоінспектор з розшуку транспортних засобів відділення ДАІ Пустомитівського райвідділу міліції старший лейтенант Олег Онищак, його брат Юрій, а також дружина Олега — Ірина та їхня одинадцятирічна донечка Яринка.

Неможливо було все це перенести навіть людям з міцними нервами і серцем, коли самі рятівники-даішники просили в лікарів дати їм щось заспокійливе. Але ніхто не залишив місце трагедії.

Василь ТАРЧИНЕЦЬ.

Помилок не повторюватимуть

ПІДСУМКИ

Лише 62 відсотки озимих площ підготували до осіннього засіву господарства Криму. А подекуди до оранки та обробітку землі ще й не приступали. Тим часом сівбу, яка почнеться у вересні, через прогнозовані зливи, схоже, доведеться провести не за звичних 50, а вкластися в рекордні 30 днів. Це зазначали на республіканській нараді з підготовки і сівби озимих культур, яка відбулася в Красногвардійському районі. Її учасники, проаналізувавши підсумки жнив-2002, дійшли висновку: на півострові, навіть попри складні погодні умови, могли б отримати набагато кращий урожай.

Нині виправити ситуацію вкотре допоможе держбюджет. Однак надалі підприємства муситимуть оформляти страховки. Для цього з фонду вже виділено 30 мільйонів гривень — половину суми, необхідної для сівби. Решту господарства повинні забезпечити самі, продажем виробленої продукції.

Цьогоріч далися взнаки і якість агротехніки, і низький професійний рівень багатьох спеціалістів сільського господарства. Саме через безграмотність значної частини керівників сільгосппідприємств й відповідне господарювання на землі автономія опинилася серед відстаючих регіонів України з виробництва сільськогосподарської продукції. Адже більшість кримських господарств збирають на 20 відсотків менше зернових, ніж їх одеські й херсонські колеги.

Нині всі господарства Криму — в рівних умовах. Тож щедрість наступного врожаю покаже, хто як працює на землі. Крим не має права повторити помилки минулих жнив, наголосив прем'єр-міністр автономії Сергій Куніцин.

Віктор ХОМЕНКО.
Крим.

Віза для тих, хто полюбляє експромти

У середині нинішнього пляжного сезону наші чиновники нарешті таки зробили два кроки в бік гуманізації вітчизняної туристичної сфери. По-перше, заборонили дерти з іноземців три шкури за готельні та інші послуги, а по-друге, подарували туристам можливість отримати українську візу просто в Сімферопольському аеропорту — протягом семи-восьми хвилин. Покажи разом із паспортом ваучер, турпутівку або підтвердження з готелю про оплату проживання — і 8-денна віза у тебе в кишені.

Ідею відкрити консульські пункти в Сімферопольському, Одеському аеропортах та Одеському морському порту скептики зустрічали стримано: мовляв, який це іноземець, котрий звик складати програму на уїк-енд за півроку наперед, помчить щодуху до Криму чи Одеси? Виявилося, що мислимо ми стереотипами і уявлення про «західний стиль відпочинку» маємо трохи лубочне. Найконсервативнішими виявилися одесити, які досі не спромоглися розпочати експеримент. А от кримчани вже можуть говорити про його перші результати.

У тутешньому аеропорту консульський пункт працює півтора місяця (урочисте відкриття відбулося 4 липня). Як повідомив начальник консульського пункту МЗС України в Сімферопольському аеропорту Олександр Вахрушев, за цей час тут видано 43 візи. Крім того, сюди звернулося ще 50 туристів, які планують відвідати Крим найближчим часом. На жаль, постанова Кабміну від 29.03.2002 р. обмежила перелік держав, громадяни яких можуть отримати таку візу, країнами ЄС, США, Канадою, Швейцарією та Японією. Водночас чимало бажаючих скористатися такою послугою телефонують з країн Балтії, Польщі й Туреччини.

Оформлення візи в аеропорту зекономить для любителів експромтів не лише гроші (коштує вона лише близько 30 доларів), а й час. Адже на оформлення української візи на території країни проживання треба убити два-три тижні.

Нині представництво МЗС України в Сімферополі та Рада Міністрів АРК готують пропозиції щодо розширення переліку країн та збільшення терміну такої візи до двох тижнів. Популярність нової послуги зростає, і в представництві МЗС упевнені, що витрати на облаштування консульського пункту (зокрема й 35 тисяч гривень, виділених урядом Криму) окупляться дуже швидко.

Ганна ЛУКАНСЬКА.

Маковий бізнес процвітає

Представники ООН з боротьби із наркотиками заявили: новому афганському урядові не вдалося знищити урожай опіумного маку. Зокрема, речник ООН Гектор Малетта сказав, що урядова кампанія, яка розпочалася у квітні, мала дуже незначний ефект. Він твердить, що рівень виробництва наближається до того, який існував наприкінці 90-х років — перед тим, як таліби цілковито заборонили культивування маку. Тоді Афганістан був найбільшим виробником опіуму.

Скільки коштувала повінь?

Ситуація в районах стихійного лиха на сході Німеччини залишається критичною. Неподалік Магдебурга в ніч з понеділка на вівторок прорвало дамбу. Рівень води досяг критичної позначки раніше, ніж очікувалося. Експерти оцінюють матеріальні збитки від повені у понад 10 мільярдів євро. В низці регіонів країни триває евакуація населення. Уряд ФРН оголосив, що у зв'язку з повінню буде відкладено на рік другий етап податкової реформи, який передбачав зниження ставок. А отримані гроші спрямують на фінансування ліквідації наслідків стихійного лиха.

Тим часом Європейська комісія поки що остаточно не вирішила, якою має бути фінансова допомога постраждалим країнам. Комісар ЄС з питань бюджету Міхаеле Шрайер припускає, що допомога Євросоюзу має становити 5 мільярдів євро. Один із речників Єврокомісії Торстен Мюнх зауважив: розмір коштів обговорюватиметься з представниками національних і регіональних влад держав, які потерпають від повеней. За його словами, що швидше ці країни скажуть, скільки грошей потрібно на відбудову зруйнованого, то швидше Єврокомісія зможе надати допомогу. Сама ж ЄК нині визначається, з яких програм, фінансованих Євросоюзом, може бути взято кошти — адже ЄС не має спеціального бюджету для допомоги країнам, де сталося стихійне лихо.

ФОТОФАКТ

Фото АП.

Чергова, 11-та, річниця з часу антигорбачовського путчу 1991 року пройшла майже непомітно. Про неї нагадали хіба що нечисленні демонстранти у Москві. Зокрема, цей ветеран війни Лев Гіцевич, що допомагав у серпні 91-го захисникам Білого дому. Водночас соціологічні дослідження свідчать, що оцінки тих подій серед самих росіян змінюються: дії путчистів схвалюють нині набагато більше респондентів, ніж будь-коли раніше. Мабуть, ностальгія за СРСР разом з великодержавними амбіціями спокою не дає.

Грецька влада викорінює тероризм

Найважливіша мета уряду Греції — цілковите викорінення внутрішнього тероризму в країні, після чого вона стане однією з найбезпечніших у світі. Про це заявив, виступаючи в місті Ханья, міністр преси та засобів масової інформації Греції Христос Протопаппас.

Це завдання стоїть перед грецькими поліцейськими, які викрили останніми місяцями шістнадцять осіб у причетності до терористичного угруповання «17 листопада». П'ятнадцятеро з них заарештовано і лише один, Димитріс Куфонтінас, нині в бігах. Під пильним наглядом влади — ще кілька підозрюваних в участі в цьому угрупованні, зокрема жінка за кличкою Анна. Їх арешти — справа найближчого майбутнього.

Водночас у Греції провадиться інтенсивна робота з виявлення та арештів членів другого терористичного угруповання — «Революційна народна боротьба» (ЕЛА), яке саморозпустилося 1995 року. Впродовж 20 років діяльності воно, як з'ясовується, було тісно пов'язане з «17 листопада» (поставляючи йому та приймаючи назад тих чи тих бойовиків), а також з деякими зарубіжними терористами лівацького спрямування. Як повідомляється, дані на 30 членів ЕЛА потрапили до рук грецької влади з архівів «Штазі» — спецслужби колишньої НДР, що дуже допомогло в роботі поліцейським.

Усіх випередив абат

Своє опитування «Перші 50» Французький інститут громадської думки і газета «Журналь дю діманш» проводять двічі на рік. І щоразу його результатів нетерпляче очікують передусім самі французи, яким кортить дізнатися, наскільки змінилися та й чи змінилися взагалі їхні симпатії. Однак нині сюрпризу не сталося. Вдруге поспіль список «най-най» очолив скромний тихий священик — абат П'єр, який створив організацію захисту бездомних «Еммаус». Він випередив і політиків, і співаків, і акторів, і спортсменів. Свої симпатії абатові віддали люди різного віку. І правих, і лівих переконань. І жінки, й чоловіки. Лише молодь у віці 18—24 років віддала перевагу футболістові Зинедину Зідану. Характерно, що у першій десятці немає жодного політичного чи державного діяча Франції. Президент Жак Ширак, його дружина Бернадетт і обидва прем'єр-міністри, колишній і нинішній, — в останній десятці. Їх істотно випередили Жан-Поль Бельмондо (7-е місце), Патрісія Каас (13-е), Жерар Депардьє (14-е), Ален Делон, Катрін Деньов, Софі Марсо, інші зірки кіно та естради.

ХРОНІКА. ФАКТИ. ПОДІЇ

■ **Київ**

Візит парламентського секретаря

Учора в Україну з дводенним візитом прибув парламентський секретар МЗС Японії Кенширо Мацунамі. Програмою візиту заплановано його зустрічі з державним секретарем МЗС України Олександром Чалим, головою Комітету ВР у закордонних справах Дмитром Табачником, заступником глави адміністрації Президента України Анатолієм Орлом. У ході візиту планується підписати україно-японську заяву про консультації між зовнішньополітичними відомствами обох країн.

■ **Делі**

Ворог не пройшов

На лінії контролю, що відділяє індійську частину Кашміру від пакистанської, у вівторок вночі вбито дев'ятьох бойовиків. Як повідомили представники індійських прикордонних військ, бойовики намагалися пробратися в Кашмір із території Пакистану.

■ **Москва**

Збили чи сам упав?

У Росії триває розслідування причин катастрофи військового вертольота Мі-26. На борту машини, що впала неподалік від Грозного, було близько 150 осіб. Називалися дві можливі причини катастрофи — технічні проблеми та обстріл чеченськими повстанцями.

■ **Тель-Авів**

Тут виходять — там заходять

Ізраїльські солдати за підтримки танків увійшли вчора зранку до табору біженців Тулькарем, що на Західному березі річки Йордан. За повідомленнями, проведено обшуки й затримання палестинців. А за кілька годин до цього частини ізраїльської армії залишили місто Віфлеєм. Акція має стати початком поступового виведення ізраїльських підрозділів з палестинських територій.

■ **Вашингтон**

Буш пошле Пауелла

Президент Сполучених Штатів Джордж Буш не братиме участі у Всесвітньому саміті зі сталого розвитку, який відбудеться наприкінці серпня в Йоганнесбурзі. Замість нього туди вирушить держсекретар Колін Пауелл. Американський президент наголосив, що делегація його країни приїде до Йоганнесбурга з конкретними пропозиціями.

■ **Хабаровськ**

Північнокорейський вождь знову в Росії

Лідер Північної Кореї Кім Чен Ір вирушив учора в поїздку російським Далеким Сходом. Як і під час минулорічного візиту, голова КНДР подорожує спеціальним поїздом, оскільки ніколи не користується літаком. Цього разу він відвідає лише міста на Далекому Сході Російської Федерації.

ФОТОФАКТ

Після чотириденного перебування в Польщі Папа Римський Іван Павло II повернувся до Ватикану. Це була дев'ята поїздка понтифіка на батьківщину. Цього разу він відвідав тільки Краків, де виріс і де був священиком та архієпископом. Перед відльотом до Рима Папа знову наголосив, що не збирається складати з себе повноваження глави Католицької церкви.

На знімку: під час прощання з земляками.

Фото АП.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Старе місто потребує оновлення

Актуальне інтерв'ю після трагічних подій, що сталися в Одесі

САМОВРЯДУВАННЯ

Наша газета, як і багато інших ЗМІ, повідомляла про те, що 23 липня, після зливи й штормового вітру, в Одесі сталися трагічні події, які спричинили широкий громадський резонанс. Внаслідок падіння фрагмента кам'яного карниза, що відколовся від даху будинку філармонії по вулиці Пушкінській, було смертельно травмовано 7-річну дівчинку. Ще двоє дітей постраждали через руйнацію балкона по вулиці Розкидайлівській. Ці випадки, на жаль, непоодинокі — нинішнього року вже були й інші подібні, з людськими жертвами. Наполохані й обурені люди, звичайно, запитують: куди дивиться місцева влада? З цього й почалася наша бесіда з одеським міським головою Русланом БОДЕЛАНОМ.

— Дивимося в корінь складної проблеми, яку треба — і що швидше, то краще — розв'язати. Бо ж, справді, ідеться про безпеку людей, з одного боку, й про майбутнє міста загалом — з другого.

Аби проблема стала яснішою, коротко згадаймо історію Одеси. Виникло місто, знаєте, понад два століття тому й напрочуд швидко стало будуватися і розвиватися. Під час спорудження житла, адміністративних будівель, об'єктів промисловості, торгівлі, побуту використовували зазвичай дешеві місцеві матеріали: вапняк — для несучих стінок, очерет — для перегородок, вапняні та вапняно-гіпсові розчини — для їх скріплення. Відсутність граніту, мармуру, інших «престижних» матеріалів не заважала, однак, зодчим Одеси створювати справжні архітектурні шедеври. Й подосі місто прикрашають творіння таких знаменитих майстрів архітектури, як Фраполі, Боффо, Томон, Козлов, Моранді, Торічеллі, Шашин, Гонсіоровський, Бернардацці, Влодек, Дмитренко, Толвинський, Яценко та інших. Їх архітектурний спадок сучасні фахівці розглядають не просто як набуток конкретного населеного пункту, а як безцінне багатство нашої країни загалом, і навіть епохи.

— Це підтвердила, наскільки знаю, й міжнародна наукова конференція «Етапи розвитку і перспективи охорони історичного ареалу міста Одеси», що відбулася минулої осені...

— Саме так. В її роботі взяли участь архітектори, мистецтвознавці, керівники національних відділень Міжнародного комітету з охорони всесвітньої культурної і природної спадщини з семи європейських країн. А метою такого солідного наукового форуму було обговорення й обгрунтування включення архітектурно-містобудівного комплексу історичного центру Одеси до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. І конференція таку рекомендацію ухвалила. Ми вже подали документи, необхідні для офіційного всесвітнього визнання унікального комплексного пам'ятника архітектури і містобудівного мистецтва класицизму й еклектики кінця XVII—XIX століть, яким володіє Одеса.

Та ось біда — над усім отим (а йдеться про величезну за територією стару частину міста) нависла реальна загроза руйнації. Мало того, процес отієї руйнації вже розпочався. Річ у тім, що несуча здатність вапняку здебільшого вже вичерпана. Може, він ще й послужив би якісь десятків років, якби не часті підтоплення фундаментів унаслідок проривів — знову ж таки через їх старість та зношеність — водоводів, каналізаційних мереж, відсутність чи низька спроможність водозливних колекторів і відкачувальних станцій. А вапняк, змочений водою, то вже не камінь, а кришиво...

— Ось і питають люди, чому міська влада довела до такого, не вживає своєчасних заходів?

— Сталося все не сьогодні і не вчора. Не беруся судити, що та як робили попередні правителі міста, скажу про останні роки. Ви, певно, чули про міську програму «Мансарда», яку здійснюємо вже другий рік, активно залучаючи до оновлення житлових будинків інвесторів. Умови тут такі: зміцни фундаменти, відремонтуй фасади, відднови комунікації, змонтуй, за наявності чотирьох і більше поверхів, ліфти, а за все оте одержиш право спорудити ще один, додатковий, поверх будинку, що стане твоєю власністю. Бажаючі є. У такий спосіб вже оновлено близько трьох десятків будинків, ще майже півсотні — в роботі. Відшукуємо кошти й на ремонт і реставрацію низки пам'яток архітектури, що досі використовувалися «до зносу», не за призначенням — вже відновлено два десятки таких об'єктів.

■ ■ ■

Проблема забезпечення людей нормальною питною водою дуже непокоїть мерію.

■

А взяти муніципальну програму «Чиста вода». Проблема забезпечення людей нормальною питною водою дуже непокоїть мерію, оскільки донедавна такої, по суті, не мали, користувалися лише погано очищеною з Дністра, від чого неабияк страждає здоров'я мешканців міста. Докорінної перебудови й сучасного оснащення потребують водозабірна станція «Дністер», де вкрай застаріле устаткування, майже 50-кілометровий водовід звідти до Одеси, розподільча мережа всередині міста. Після непростих пошуків інвесторів ведемо переговори з однією із французьких фірм, й уже вийшли, здається, на фінішну пряму, невдовзі підпишемо відповідну угоду. Експлуатувати об'єкт доведеться, щоправда, спільно з іноземцями, відшкодовуючи величезні витрати й десь там у далекій перспективі ділячись прибутками. Але що поробиш: ні місту, ні навіть державі все оте зрушити з місця самотужки найближчим часом не вдалося б. Водночас ми взяли курс на оперативне поліпшення справи шляхом спорудження свердловин та бюветів питної води — таких маємо в місті вже десяток. Роботи тривають.

Ведеться інтенсивне прокладання нових та ремонт старих каналізаційних і водозливних мереж, спорудження відкачувальних станцій. Усунуто проблему підтоплення Лузанівки й Пересипу, які протягом десятиліть потерпали від справжнього лиха. Понижено рівень грунтових вод у багатьох історичних місцях Одеси, що, звичайно ж, посприяє збереженню архітектурних пам'яток.

— Руйнуються, однак, не тільки старі будівлі, а й порівняно нові. Не так давно до нашої газети зверталися мешканці п'ятиповерхової «хрущовки», де з'явилися тріщини, загрожуючи людям, з вулиці Варненської. Ми публікували з цього приводу матеріал.

— У тім-то й складність проблеми, що Одесу спіткала біда з двох, так би мовити, боків. Почалася й руйнація житлових будинків, наспіх споруджених якихось тридцять—сорок років тому. Нерідко доводиться відселяти людей не тільки з аварійних будинків у старій частині міста, а й у порівняно нових мікрорайонах. Ось вам найсвіжіша довідка: нині маємо 557 старих і 437 аварійних будинків, де мешкають близько 14 тисяч сімей. Понад 5 тисяч сімей за останні роки відселено, люди живуть по різних гуртожитках, готелях, у родичів, ще там десь; їм треба надавати житло. Надаємо. Але якими темпами? Торік новосілля справили 268 сімей. Неважко підрахувати, скільки часу знадобиться для забезпечення всіх тих, хто потребує житла.

— Отже, безвихідь?

— Ні, ми так песимістично не налаштовані. Казав уже дещо про власні зусилля міста, міської влади. Вважаю, що їх маємо поєднати із зусиллями держави.

— Ну, знаєте, тепер багато хто воліє сподіватися на підмогу держави, а в неї самої, нужденної, коштів навряд чи стачить.

— Так, на всіх не стачить. Але пріоритети, куди сьогодні доцільно вкласти гривню, аби завтра одержати дві-три чи й більше, держава має визначати. Вам не здається, що в Україні про Одесу склалося дещо викривлене враження? Там, мовляв, усі торгують і жартують, знаходячи чималі гроші для власних потреб і не потребуючи жодних дотацій. Що ж, одесити — люди справді підприємливі, вони не втрачають оптимізму за будь-яких обставин. Та слід знати й таке: Одеса збирає податків утричі більше, ніж її власний бюджет. Вона, разом з містами-сусідами Іллічівськ та Южне, є потужним транспортним вузлом, де сходяться залізничні, автотранспортні, повітряні і водні шляхи з усіх усюд; через Одесу, можна й так сказати, Україна має своєрідне «вікно у світ». З огляду на облаштування міжнародних транспортних коридорів її значення дедалі зростатиме. В результаті транзиту вантажів через Причорномор'я держава може одержувати мільярдні надходження.

Величезними вони можуть бути і завдяки розвиткові тут туризму. Ми ініціювали прийняття урядом спеціальної постанови, яка спростила б оформлення туристичних віз та подовжила можливий термін перебування транзитних пасажирів у нашому місті. Мету ставимо таку: на мільйон мешканців міста до нас щороку має приїздити стільки ж туристів. Кожен з них, засвідчує практика, залишає за день у місці перебування близько 80 доларів. Легко підрахувати й можливий загальний зиск. Та скажіть, чи поїде турист у місто, де не тільки гарячої, а й холодної води часто-густо не буває? Де в готелях, які, до речі, здатні вмістити лише третину приїжджих, холодно, бо через відсутність у центрі міста газорозподільчих систем високого тиску не маємо змоги вести спорудження локальних теплових станцій. Де море раз у раз забруднюється шкідливими стоками через малі потужності й зношеність каналізаційних мереж. Де, нарешті, обшарпані, руйнуються пам'ятки історії й культури... Таких перешкод на шляху розвитку туризму чимало. Не усунемо їх — нема чого й думати про повніше використання величезних рекреаційно-оздоровчих і туристичних можливостей міста. Як, до речі, й про прихід солідних інвесторів, які б далі розвивали транспортний вузол Причорномор'я.

— І що, всього цього не розуміють у столиці?

— Здається, починають розуміти. Про що свідчать, зокрема, Указ Президента України від 23 жовтня 1999 року «Про збереження історичної забудови центральної частини м. Одеси» та постанова Кабміну від 20 червня 2000 року, якою затверджено розроблену облдержадміністрацією та міськвиконкомом комплексну програму збереження історичної забудови Одеси. Вже саме прийняття цих документів великою мірою допомагає усунути оте викривлене поняття про Одесу, про яке я вже казав. На державному рівні визначено, нарешті, політику, якою слід керуватися стосовно старої частини Одеси, — всі пам'ятки маємо відремонтувати, відреставрувати, зберегти для нинішнього і прийдешніх поколінь. На все те, зазначено і в названих документах, потрібні чималі гроші. Так, їх має відшукувати передусім місцева влада. Проте й участь держави передбачена. Не буду переобтяжувати інтерв'ю конкретними цифрами, скажу лише: за час, що минув, місту з Держбюджету не виділено з передбачених мільйонів ні копійки. Все загальмувалося десь там у міністерствах і держкомітетах. Виходить, якщо вищі посадові особи і вищі управлінські органи країни турботами одеситів пройнялися, то з чиновниками міністерств і відомств у цьому плані ще слід попрацювати. Втім, вони й так мали б, як на мене, виконувати президентські укази й урядові постанови.

— Що ж, на цьому побажанні, либонь, і завершимо нашу розмову, Руслане Борисовичу. Хай воно здійсниться. На благо не тільки одеситів, а й країни в цілому.

Розмову вів Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

А саду квітнути!

ПРОБЛЕМА

У Китаї дуже люблять мелітопольську черешню. І в Німеччині люблять, і в Кореї. Всюди, де вона районована, у десятках країнах світу.

А в Україні ставляться до ягоди сяк-так. Маю на увазі не споживача і тим паче не наших селекціонерів та їхніх помічників — однодумців з Мелітопольського інституту зрошуваного садівництва (МІЗС). Знаменита черешня, яка давно стала візитною карткою не лише запорізького краю, викликає, схоже, слабкий інтерес в урядовців. Утім, не тільки черешня. Садівництво в цілому ще горбачовською тверезою рукою загнано в кут. Тепер у держави немає коштів, щоб відродити занедбане.

— Китайці готові до співпраці в цій галузі, — розповідає глава Мелітопольської райдержадміністрації Ігор Богданов, який нещодавно побував у далекій країні. — Їх зацікавили здобутки наших учених, селекційна робота дослідників.

Отже, незважаючи на зусилля лікарів, хворий не помер?

Які ж резерви зуміли задіяти мелітопольці, отримуючи мізерну (на зарплату і розрахунок з комунальниками) фінансову ін'єкцію від держави?

Про це мені розповіли директор МІЗС кандидат економічних наук Віталій Рульєв та головний агроном дослідного господарства «Мелітопольське» Володимир Сенін. А щоб зрозуміліші мені були часом алогічні дії їхніх колег-ентузіастів, вони заглибились у коріння черешневої історії.

Садівництво в Україні починалося в Києві ще в IX столітті. На півдні ж країни, де споконвіку вдосталь було тепла і родючих грунтів, росли дикі яблуні, груші, вишня, шовковиця. На землях запорізьких козаків через посушливий клімат садівництво не приживалося. І лише ногайці, примусово переселені в південний степ, почали розводити сади на початку XIX століття.

— А німецькі колоністи меноніти значно активізували цю справу: висаджували плодові дерева навколо своїх хат, городів, цвинтарів, доріг, — розповідає Віталій Рульєв.— Черешня ж з'явилася на Мелітопольщині з розсадників Криму і Київщини (від відомого Симиренка) наприкінці XIX сторіччя.

Сорти ті були іноземного походження, тому в 1928-му на землях нинішнього славнозвісного МІЗС з'явився спочатку опорний пункт Симиренківської дослідної станції, а через два роки він набув статусу станції. Очолив її видатний учений і талановитий організатор галузі Герой Соціалістичної праці Михайло Сидоренко. Керував він закладом до 1974(!) року. Це його незабутній Олесь Гончар, зачарований квітучими мелітопольськими плодовими «гаями», називав «батьком садів».

Завданням інституту було створення вітчизняних сортів, виявлення шкідників і методів захисту від них. У голодні роки на Мелітопольщині висаджували щорічно до 400 гектарів садів.

— Розвиток садівництва в степовій зоні 1934 року благословив сам Мічурін, до якого на Тамбовщину їздив Сидоренко, — каже Рульєв. — Ніхто краще за них не знав, як важко і довго плекати сад.

На виведення, скажімо, певного сорту груші потрібно 50(!) років, черешні — 25—30.

За час існування інституту районовано 33 сорти черешні, два сорти персиків, три сорти сливи, дев'ять — вишні, чотири — груші. Кому не відомі сорти черешні «Валерій Чкалов», «Мелітопольська чорна» й «Крупноплодна»; яблука «Ренет», «Симиренко»; вишні «Зустріч», «Чекання»?!

Послідовником Сидоренка став доктор наук Віктор Сенін, який багато зусиль доклав, переводячи галузь на інтенсивну основу, розробляючи і впроваджуючи систему зрошення насаджень, інтегруючи науку і виробництво.

Володимир Сенін — його син, працює в дослідному господарстві, яке доводить до кондиції плоди тривалих пошуків колекціонерів.

А їх, знаних у світі, чимало працювало і працює в інституті. Подружжя Туровцевих, Михайло Оратовський, Петро Клочко, Надія Надєждіна і багато інших талановитих учених, що творять здебільшого на ентузіазмі, за символічну платню.

Одне сказати: за роки незалежності в інституті створено 25 сортів черешні, районовано десять. А знаєте, яка дяка держави вченому за довгі роки пошуку і терпіння, що увінчуються виведенням нового сорту? Аж 1200 «дерев'яних».

А що вже творять селекціонери — у казці не прочитаєш. На дачі у Віталія Рульєва, скажімо, росте непоказне деревце, яке щедро плодоносить чотири(!) сорти слив. Інші дива — дерева в його колег — краще побачити...

— У нашому господарстві, яким керує Юрій Єрещенко, нині випробовується 87 нововиведених сортів плодових саджанців, — розповідає Володимир Сенін. —На їхнє утримання держава виділила лише 220 тисяч гривень. А уявіть, скільки вона може мати, якщо районувати по світу всі виведені та випробувані на сьогодні нові сорти...

А як у них?

У країнах Євросоюзу 38% витрат на сільгоспвиробництво держава повертає фермеру з бюджету. Американський фермер отримує щороку 500 доларів дотації на гектар землі, норвезький — 3 тисячі, японський — 9 тисяч доларів.

У Польщі 13-річний сад вважають старим і викорчовують.

...Садівники казали мені, не вважайте, що від відчаю, крамольні, на перший погляд, речі. Ось що розповів директор інституту Віталій Рульєв:

— Традиційний орієнтир на вирощування зернових і соняшнику — згубний. Треба масово закладати сади. Давайте рахувати. Уявімо, що ми з кожного гектара зібрали найнижчий урожай черешні (15 кг з дерева, на гектарі — 200 дерев). Продали в середньому ці три тонни ягід по три гривні за кілограм — маємо дев'ять тисяч. Витрати — максимум тисяча гривень. До речі, в дослідному господарстві ми з одного гектара збираємо 230 кг яблук, 60 ц черешні, чимало персиків, абрикосів!

Тепер про зерно. Пшениці з гектара отримують, приміром, 25 ц. Продаєте, віднімаєте витрати — залишився пшик.

Візьміть зайнятість населення. Для догляду за одним гектаром саду потрібно вдесятеро більше працівників, які, не секрет, з більшим бажанням працюють у садівництві, ніж у полі. А екологія? Там, де насадження, більше вологи, менше вітрів, краще зберігається гумусовий прошарок грунту.

Подумаймо, нарешті, про здоров'я. Черешня — це не лише смачна ягода, а й корисні ліки, бо сприяє кровотворенню, а абрикос зміцнює серцевий м'яз.

Доречно нагадати, що в Україні на одного громадянина припадає 25—30 кг плодів на рік за потреби 79 кг. А в Іспанії та Франції — до 180 кг.

Чому Китай зацікавився нашою селекцією? Бо кожен китаєць у рік з'їдає лише 37 кг корисних ягід. А хочуть більше...

Ось такі аргументи директора одного з провідних наукових закладів із селекції плодових, насамперед кісточкових культур. Таке бачення розвитку галузі. У високих кабінетах з відомим фахівцем не сперечаються. Навіть документи підписують на підтримку садівництва. А грошей не дають...

...А черешневі сади навесні все одно квітнуть. І квітнутимуть, доки є закохані у свою справу фахівці, які залишають по собі пам'ятники — унікальні «смачні» і корисні плодові дерева.

Іван ІЛЛЯШ.

Мелітополь.

На знімку: директор дослідного господарства «Мелітопольське» Юрій Єрещенко.

З ПОШТИ

Відкритий лист

Захлинутися можна не лише водою

Працівники Кабінету Міністрів та Верховної Ради України, не минайте своєю увагою нашого звернення. Згляньтеся на наші біди. Адже підприємства, які забезпечують населення питною водою, відводять і очищають стоки, опинилися у вкрай скрутному становищі. Доведемо це на прикладі нашого комунального підприємства «Водоканал».

Про проблеми водопостачання чомусь дуже рідко згадують. Тоді як вода повинна бути завжди, безперебійно та високої якості. Однак для цього необхідно докласти чимало зусиль.

Тарифи на послуги водопостачання та водовідведення для населення затверджуються міською владою і не переглядалися вже понад три роки. Фактично ці тарифи — лише 70% собівартості наданих послуг. А дотацій на покриття збитків підприємство не отримує. Таким чином наше підприємство завідомо сповзає на дно боргової ями.

Виною тому велика (понад 7 місяців) заборгованість за електроенергію, ціна на яку порівняно з 2000 роком зросла у 1,5 разу. Не дає дихати й податкова заборгованість. Наше підприємство через нестачу коштів не може вчасно сплатити податки. Як наслідок — величезні штрафні санкції. Податкова інспекція щоденно блокує наші рахунки своїми вимогами, через що підприємство не може забезпечити нормальну роботу.

Водночас ми надаємо послуги установам, серед яких багато боржників. Нарахувати їм пеню за несвоєчасну сплату ми не можемо, а порядок взаємозаліків зустрічних грошових зобов'язань, який був передбачений Законом України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» й донині Міністерством фінансів не розроблений.

Заборгували ми і перед працівниками у заробітній платі. Понад 15 років не було капітальних ремонтів: обладнання застаріле, почастішали випадки передаварійних ситуацій. Наше місто — туристична зона і це може призвести до перебоїв у водопостачанні, порушення екологічного балансу.

Ми робимо все можливе для поліпшення ситуації. Збори платежів з населення сягають 96%. Проводиться робота й із стягнення старих боргів (відключення боржників, притягнення до суду і т. ін.). Однак цього замало. Необхідно приймати рішення на державному рівні.

Тому ми просимо:

1. Зменшити податковий тиск на підприємства, що забезпечують водопостачання та водовідведення. Відновити касовий метод оподаткування ПДВ.
2. Встановити тарифи на електроенергію для водоканалів такі, як і для населення (адже 90% послуг надаємо населенню саме ми).
3. Звільнити житлово-комунальні підприємства від штрафних санкцій за несвоєчасну сплату податків, нарахованих після 01.10.2001 р.
4. Розробити порядок взаєморозрахунків податкових боргів та непогашених зустрічних грошових зобов'язань установ, що фінансуються з відповідного бюджету.
5. Зобов'язати місцеву владу закладати в міський бюджет дотації на покриття збитків водоканалу через неврегулювання тарифів. Або підвищити ціни на послуги для населення до 100% собівартості.
6. У повному обсязі відшкодовувати субсидії та пільги.

Із повагою та надією на розуміння,
Колектив КП «Водоканал».

Кам'янець-Подільський
Хмельницької області.

Слово — кремінь

До щедрих передвиборних обіцянок ми вже звикли. Та все-таки є люди, які не кидають слів на вітер. У мене тяжка хвороба — випадання дисків хребта. Щоб хоч трохи полегшити страждання, лікарі радили пройти курс санаторно-курортного лікування. Пільгових профспілкових путівок тепер практично немає. Придбати за власний кошт не маю грошей. Тож і звернувся я напередодні виборів до тодішнього кандидата в народні депутати і голови правління Смілянсько-Кам'янського цукровиробничого об'єднання Віктора Тимошенка: допоможіть, врятуйте!

«Обов'язково», — відповів кандидат. І наказав довіреній особі: «Виділіть із фонду нашого підприємства путівку на лікування або кошти на її придбання».

Уявіть мою радість, коли з Ощадбанку повідомили, що гроші надійшли! Хочу від усього серця подякувати Віктору Анатолійовичу за допомогу, чуйне серце, порятунок. Його слово виявилося міцнішим за кремінь.

Григорій ЗАБОЛОТНИЙ,
заступник редактора газети «Смілянський обрій».

Сміла
Черкаської області.

ПАМ'ЯТЬ

Його подвиг

Народне прислів'я каже: «Про людину судять не за роками, а за справами». Ці слова повною мірою стосуються командувача Південно-Західного фронту Михайла Петровича Кирпоноса.

Коли він очолив Київський особливий військовий округ, йому було сорок дев'ять років. Його командирське мистецтво високо цінували в наркоматі оборони.

За відгуками тих, хто служив з ним, це був досвідчений загальновійськовий офіцер. Мужність та високі командирські якості він виявив ще в громадянську війну, командуючи другим Богунським полком, який успішно захищав Житомир та Бердичів, визволяв Київ. Реввійськрада республіки нагородила М. Кирпоноса іменною зброєю — маузером. А у фінську війну за успішне форсування Виборзької протоки по кризі нічної пори і захоплення важливих стратегічних комунікацій на протилежному боці, йому, командирові 70-ї стрілецької дивізії, було присвоєно звання Героя Радянського Союзу. Потім було Казанське військове училище, Ленінградський військовий округ.

Кирпонос був невтомний, діяльний, вникав у всі подробиці управління військами. Відчував, що війна насувається. А обстановка була справді складна: директива з Москви про приведення військ у повну бойову готовність надійшла в округ, коли вже війна розпочалася.

З іменем Кирпоноса пов'язана героїко-трагічна оборона Києва в липні—вересні сорок першого. За відгуками його сподвижників, він робив усе можливе, щоб відстояти Київ, був гранично вимогливим до себе і підлеглих, оперативним, наполегливим у виконанні прийнятих рішень.

У початковий, найважчий, період війни війська фронту на чолі з М. Кирпоносом, незважаючи на серйозні невдачі та вимушений відступ, вимотали та знекровили фашистів, підірвали їх наступальні можливос-

Шпигун у спекоті:

* * *

...А вранці селищний голова, довго про щось міркуючи, нарешті зважується:

— З газети... Правду можеш написати?

— За себе поручуся, але не більше.

— Та-ак... П'ять будинків у нас, по-перше. Збірно-щитові. Живуть у них 53 родини, приблизно по три душі в кожній. Будували їх після війни, у п'ятдесятих, двоповерхівки. Вислужили по двадцять п'ять років давно, тепер людей відселяти треба, а коштів замало. Але з цим якось самі впораємося. Друга проблема серйозніша. І ось тут потрібна твоя допомога.

От уже не думав, що я такий крутий.

— У селищі мешкає п'ять з половиною тисяч осіб. Щороку — від двох до трьох тисяч відпочивальників. Проблему з електроенергією ми розв'язали. Але може виникнути серйозна через відсутність очисних споруд. Будували з шістдесятих. Через десять років вийшли з ладу. Якості немає. Тому можна сказати: очищення не проводимо. Три тисячі кубічних метрів води проходять через очисну ємність кар'єрної виробки і зливаються у кар'єр. Від нього до селища п'ятнадцять хвилин пішки. Розумієш, чим може закінчитися у розпал літа? Ми зверталися до Міністерства оборони, нам потрібна мінімальна сума в один мільйон гривень. Одержали 650 тисяч. А цього... Рівень грунтових вод підвищується, це загрожує обвалом окремих будинків і заболоченістю грунтів довкола селища. Ось ми й хочемо через вашу газету звернутися до комітету з екології. Конкретно? До голови.

— А як у вас з питною водою?

— Свердловин чотири й усі працюють.

Правда для всіх одна?

— В нас Чабан є, Михайло Якимович, — не витримує мовчання жінка за сусіднім столом. — Начальник водоканалізаційного господарства. Служив тут, після армії залишився. 64 йому виповнилося. Йому копійки платять, 170—180 гривень, дві з половиною людини в нього на хазяйстві, саме воно — латка на латці, але все діє. Йому героя треба давати за це...

— Це секретар у нас селищної ради, Кривега Ольга Георгіївна, —кивнув голова. — А взагалі в нас мрія... Навести тут лад і чистоту, готелі, пансіонати побудувати, але не будиночки, як у Голубій затоці, — були там? А багатоповерхові. Для відпочивальників. Шукатимемо спонсорів, зароблятимемо, у міністерства гроші є. Аби сюди дійшли...

— Так селище ж закрите, — промацую я грунт. — Уявіть, котрийсь екстремал прийме на груди. Позагоряє, скупається, докладе воза, ще скупається, відполірує й потягне його на подвиги вздовж рулювальної й по злітній...

— Такої дурниці, — показує усю міць голосових зв'язок голова, —на вельми високому рівні, як фестиваль «Казантип», тут не буде! Я особисто з автоматом стану!

— Але ж і без фестивалів народу виявиться більш ніж досить. А тут, — ет, що буде, те буде! — режимний об'єкт...

Валько на мить завмирає, вдивляється мені в очі, а потім повільно вимовляє:

— Немає тут... ніякого режимного об'єкта.

Не здогадуючись, що цією відповіддю він розв'язав мені руки.

— Хвилину, — зупиняє він мене біля дверей. — Залиште Ользі Георгіївні всі ваші адресні дані.

Оце вже інша справа.

Командир і НИТКА

Лише сонце зійшло — і знову вар. Так само на небі ані хмаринки. Я чекаю на Проводиря, гаючи час у балачках з Оленою, чиї родичі живуть у Броварах. Ми порівнюємо літо у столиці зі спекою тут, і Олена раптом, без якогось зв'язку, кидає:

— Післязавтра молодняк прийдуть навчати. Гарно льотчикам. Вдома в них дружини, тут — коханки.

Тему розвинути ми не встигаємо. У довгому вузькому коридорчику з'являється Проводир і розводить руками:

— Ох і не люблять вас військові. Командир зі злості ледь ногами не тупав! Не журналюга? Промашка... Я тебе як журналіста відрекомендував...

Ми перебираємося через бетонну плиту, поставлену на «півпопа», машина через таку не переїде, повз «Ікаруса» з російськими номерами, поруч з військовим, що чергує біля дверей одноповерхового будинку... «Бачиш? — підморгує Проводир. — Там штаб». Потім куцими завулками на госпдвір, чи що... Тут на Проводиря гаркає місцевий Діловар: «Домовлявся, а він відмовив? Підставити мене хочеш?!»

Потім вони з неясною метою водять мене порожніми й довгими цехами, в якійсь напівзруйнованій будівлі, напівпошепки роз'яснюючи, що раніше тут були ракетники, а ось там, за деревами, — німецький штаб під час війни... Розповідають, що Діловар раніше працював на Півночі водієм, але всі гроші з книжки одразу вклав у справу, через те вони й не пропали. Тепер він тут мантачить меблі для санаторіїв, пансіонатів і приватних осіб. Гарні, майже усі вручну. І продає трохи дешевше, ніж інші. На нього раніше наїжджали, то 120, то 150 дай грошима, а не вельми й наїдеш під крилом такого селища. Та й сам він, попри явний дефект мови, володіє надзвичайним даром переконання... Загалом явно тягнуть час. Чи не ув'язка в них якась... Після чого — задушлива, крихітна, прокурена каптьорка у вагончику. Діловар, Проводир, міцний хлопець, що заварює чай, схожий на чифир, балачка ні про що, коли раптом — рублений карб армійських підборів і насмішкуватий голос:

— Що, обхідним маневром вирішили узяти?

Я ахнув мовчки: ну, хлопці! Ну, виманили-таки! Увесь із м'язів, метрів під два зростом красень у військовій формі. Побачивши такого, як він, мамзелі входять у крутий кніксен і, не в змозі вийти, приречено поливають ступні окропом. На плечах — нічого, але й за поставою, й за поведінкою, й за мовою безпомилково визначаєш, що у гарячому й синьому від тютюнища повітрі крихітного приміщення з давно не митими шибками з'явилися великі зірки.

— Ч-чайку поп'ємо, — добродушно запрошує Діловар. — Ось п-печива к-купили.

Я не хочу гарячого міцного чаю у такий вар, водички б холодненької. Та як тепер відмовишся? І, дивна річ, згадалося: коли пити його коротенькими ковтками, відчуваєш, як жар минає, поступаючись прохолоді.

Розмова пливе то до розмитнення бензину, Діловара дуже непокоїть, вони ж, голимі, усе покрадуть ще на кордоні, то до безпринципних політиків, то до відмороженої молоді...

— Що ж, коли чай п'ємо, давай знайомитися...

Іронічно-поблажливий, він з побоюванням коситься хіба що на диктофон і блокнот: «Нічого не записуй». Спробував би лише! Та одне його слово — й мене звідси будуть, якщо будуть, витягувати справжні газетярі, водружаючи за одним рипом німб страдника за свободу преси, що свідчитиме, це між нами, лише про мою непрофесійність. Фахівці не вляпуються. Фахівці збирають що можуть і... тихо зникають.

Бачачи, що посвідчення він мені усе-таки повертає, Проводир, присьорбуючи чифир, робить ще одне заходження:

— Ну а на екскурсію можна?

— Хлопці, — видихує цигарковий дим Командир, — яка екскурсія? Це ж режимний об'єкт!

— У т-тебе там що, з-захід?

Дивись, і Діловар на нашому боці!

— ...Так.

Ми ще побалакаємо про те, що Керч у Чорному морі рибу вже не ловить. Про те, що воно порожнє. Про те, що дехто продає туркам ліцензії на лов камбали саме тоді, коли вона сюди заходить, і тоді їхні кораблі бачиш неозброєним оком, і, без будь-якого логічного переходу я почую про те, що американці довели в Афганістані: танки нічого не значать, і що нашим військовим заборонено ходити зі зброєю поза розташуванням військової частини, але я й без того чудово розумію, що це потомствений кадровий військовий. Про таких кажуть: «Йому легше нічого не зробити й не одержати <...>, аніж зробити й одержати подарунок».

Немов на підтвердження моїх припущень, його окликує з дверей молодший званням, нагадуючи, що люди зібралися. Командир обертається:

— Я буду через дві хвилини. — Але, кинувши погляд на годинник, додає: — Ні, через три...

І він не запізниться. Щодо мене, то під міцне рукостискання йде остання фраза, почута від нього: «Пишіть правду».

Правда для всіх одна?

* * *

І знову — вар, пожухлі дерева, курна бетонка, будівлі, що чимось нагадують КП, біля нерівної злітної смуги... Занедбане усе, старе, нежиле. Звідси ще можна злітати чи ні? Ну, саме на бойовому літаку?

— Звідси? — Проводир знизує плечима. — Небажано. Це рульожка. Я лише раз з неї злітав. Був такий наказ: хто першим піднімається в небо під час навчань — підвищують у званні. А як раніше? Першим у повітрі має бути комеск, за ним заступники з бойової й політичної, і так далі. Раніше — ніяк не виходить, перед тобою ще сотня літаків. Увімкнув я що треба, форсаж і: «... в повітрі, наводьте на ціль!» Підвищити підвищили, та потім замалим не з'їли. Та й до підвищення мені залишалося кілька місяців. Швидше за все перевірити себе кортіло, ото й ... Дай ще раз твої документи... Та-ак... І справді не написано, що ти журналіст. Може, раптом що, це й врятує. Ти, головне, мовчи, щоб від тебе ні звуку. Утямив?

— Цю НИТКА почали будувати у сімдесят четвертому. Років за дев'ять закінчили. Ще за рік-другий почали серйозні випробувальні посадки й зльоти. Не знаю, чи відомі вони цивільним, але в нас хрестоматійними стали Герой усього Радянського Союзу Віктор Пугачов, провідний льотчик-випробувач фірми «Мікоян і Гуревич» Токтар Аубакиров, Олександр Крутов, Віктор Сьомкін, Герой усього Радянського Союзу Кандауров, низка Героїв Росії, згадаємо про сина Ільюшина, який працював у суховців льотчиком-випробувачем... Це ІМЕНА! А потім — розпад Союзу. Частина льотчиків із Тимуром Апакідзе поїхала на північ. Частина з Яковлєвим лишилася в Україні, але ті більше на такі об'єкти не сідали. Вартість її, у перерахунку на сучасну «зелень», потягне десь так...

Цифра мало що скаже, поки навіч не побачиш. От чи побачиш?.. Один за одним з'являються написи: заборонено... знов і знов, але іншого змісту... а ось і ще один... Та що ж тут дозволено?.. Дихати і бачити гаряче від спекоти небо?..

Від невеликої будівлі зліва відклеюється, немов чорна примара у білому мареві, постать велосипедиста й одразу якимось шостим почуттям я розумію: до нас... Сидить він мішком, сідло не підігнане, та й сам транспорт — стара «Україна». На треку з будь-яким покриттям його накрити — секунди забагато... А йому зараз нас?

Проводир йому щось ліпить, а в моїй голові лише дві думки: страшний вигляд у озброєного військового навіть на такому металобрухті і... брехати не в морі хлюпотітись. Непереконлива інтонація, затинання — глина! Можна ще пояснити, що робить «мильниця» у моєму прозорому пакетику: у гості приїхав, та ось так якось, не подумав... Плівочку засвітять — та й годі. Але ось ручка, блок-

Безмовне минуле закритого селища.

Закінчення. Початок у № 151.

не змеркне

ті. В ті дні їх мужність та стійкість фактично зумовили результат битви під Москвою. Адже гітлерівці втратили в боях під Києвом більш як сто тисяч солдатів та офіцерів, було розгромлено десять ворожих дивізій.

20 вересня 1941 року в нерівному бою в урочищі Шумейкове, що на Полтавщині, комфронту М. П. Кирпонос поліг смертю хоробрих зі зброєю в руках. Свідками загибелі командувача були його ад'ютант майор Генний та порученець члена Військової ради майор Жадовський. Вони зняли з генерала Зірку Героя Радянського Союзу, забрали документи та невідправлені листи, заглибили окопчик, біля бруствера якого він заряджав свого пістолета для атаки, і поховали тіло. Щоправда, довгі роки була поширена фальшива версія про те, що генерал-полковник Кирпонос застрелився, внаслідок чого керівництво військами розгубилося, і це призвело до поразки. Насправді двічі зі Ставки пропонували літак для його вивезення з окупації, але він заявив: «Я був і залишуся зі своїми солдатами».

Ім'я героя-патріота Михайла Петровича Кирпоноса, незважаючи на наклепи та обмови, метою яких було применшити його роль у захисті Києва, не змеркне в пам'яті народу України.

Нині прах М. Кирпоноса покоїться в Києві у парку Вічної Слави. Щороку 20 вересня тули приходять тисячі людей, щоб ушанувати його пам'ять.

А. СТЕНІН,
полковник у відставці, учасник Великої Вітчизняної війни.

Київ.

присвячується «дикому» військовому туризмові

нот із записами й диктофон у повній бойовій...

Слід було б усе-таки залишити їх у готелі...

— Нам би ще усередину потрапити, — долинають до мене слова Проводиря.

— Командир накаже — потрапите, — відрубує військовий. І за інтонацією зрозуміло: це його останнє добре слово. — А тут... Тільки так, як сказав, рухайтеся!

Я чекав побачити все, що завгодно, але таке!.. Та прийми ти цього «Мішечника», його будочку — й ніколи в житті не здогадаєшся, де ти крокуєш, позиркуючи ліворуч... Господи, геніально і просто, як усе велике! Навіть та штукенція нікчемна, яку радянська розвідка поцупила в американської й без якої можуть при посадці бути нездоланні перешкоди! Заради такого варто було ризикувати!..

* * *

...Край бетонної смуги з'являються дід і баба з косами, від будки знов відділяється «Мішечник». Роздумав?..

— Спокійніше, — ловить мій погляд Проводир. — Це він до них. Траву тут косити не можна.

— Пильний, — вичавлюю я з себе.

— Добре служить, — з повагою вимовляє Проводир.

Яка різна психологія все-таки у військових і цивільних.

— Так, підходимо до обгородження.

Щось схоже на гостроносі «прапорці», якими ДАІ оперізує місце ДТП. Але тут вони біло-чорного кольору з протягнутим по їхніх верхівках тросом і заввишки... На такій висоті, поклавши на асфальт перешкоду, вчать стрибати через неї велогонщиків-початківців. Дитячої, коротше, висоти.

— ...Як Проводир — не знаю... Але я рахую кожен удар серця. Мені й озиратися не треба, щоб переконатися: нам у спину, не зводячи очей, дивиться «Мішечник». І ось тепер я не думаю, що лише він один... Ближче, ще ближче... Зупиняємося, пара фраз ні про що... Пересту-па-є-мо...

— Усе, — видихує Проводир. — Ми за межами об'єкта.

І це задоволення, заради якого я проїхав через стільки областей і так покривуляв по Криму, тривало... Та смішно сказати: не набагато більше, аніж ішов Командир до штабу.

Дотягти б...

Я повертався через Фрунзе, де ще роблять наші, вітчизняні, ніжки Буша, з виїздом до розвилки на курортну Миколаївку й Севастополь. Зробив так спеціально, хоча від Сак до Сімферополя значно ближче. Я тікав від думок...

Ще рік тому на Казантипі, розмовляючи з місцевою вчителькою про зникнення із заповідника військових локаторів, я не міг не посміхнутися її фразі: «Та всім усе давно відомо. Військові ж мають за щось одержувати гроші, ось вони й роблять таємниці з нічого». Припустимо, таємниця перша. З переданого нами Китаю того ж єдиного нашого авіаносного крейсера «Варяга» знято атомні реактори у кількості двох для розв'язання проблеми з електроенергією у Севастополі. На думку льотчиків, це не так уже й серйозно, авіаносець усе-таки готовий більш як на 90%. Де ви бачили хохмача, який використовуватиме хоча б пістолет, з обойми якого рони, вибиті щиглем патрони, для лущення горіхів? І чи буде дивно, коли раптом ушуються закупляти «сушки» у Росії, наприклад, у кількості десятка? Для початку...

А ось друга. Наша НИТКА, друга у світі після американської (чи навпаки?), аналогів немає, може використовуватися для навчання льотчиків палубної авіації інших країн. Я згадав про «заход» негостинного Командира саме тоді, коли дізнався, що 30 льотчиків корабельного полку морської авіації Північного флоту Росії прибули на Науково-Випробувальний Тренувальний Комплекс Авіації (ось вона вам, одна з розшифровок російської абревіатури НИТКА!) для навчання зльоту й посадці на авіаносці. Троє з них робитимуть це вперше. А сама НИТКА, й це мені виказували як страшенну військову таємницю (пригадуєте, адже хоч щось треба охороняти!), є точним аналогом авіанесучого корабля «Адмірал Кузнецов». І ось Росія нам уже скільки платить за оренду? 20 млн. карбованців щорічно? Так правду казав селищний голова! Немає в нас режимного об'єкта! Є засіб для викачування грошей.

Голова селищної ради Саків-4 Микола Валько розв'язує питання.

Проте чи надовго нас вистачить? Я був у Балаклаві ще тоді, коли там не зняли протидиверсантську сітку, і бачив дизельний підводний човен «Запоріжжя», який стояв якраз навпроти набережної з шинками. В нього не було акумуляторів, сам він, схоже, купа залізяччя. Щоб переконатися в цьому на власні очі, я не мав усього лише певної суми у твердій валюті. Й усе-таки... за її ремонт узялися. Чи не доведеться одного разу взятися за ремонт і об'єкта НИТКА, раптом виявиться він дійсно нашим? Адже ніщо не вічне... І чи зможемо з цим упоратися? Адже ми, як сказав Командирові один з тих, хто розбирається в тому, про що говорить, військової авіації та її людей, гідних згадування, не матимемо років так іще з п'ятсот. А в самих Саках-4, як кинув Льотчик із хворобливою посмішкою, «замість літаків стоїть брухт».

І таємниця остання. Їх часом розділяють паркан, сітка рабиця, просто злітна смуга... І росіяни, і українці мають досить проблем, жалівся усе-таки Командир. Ось тільки в тих, хто склав присягу Росії, є хоч якісь фінансово-пільгові переваги, а наші виживають завдяки місцевим: по господарству допомогти там, город, води наносити... Адже не до всіх може приїхати вища службова особа, якій можна пожалітися, що росіянам краще, і яка вольовим рішенням поліпшить життя лише їм і лише в даному районі... Навіть не подумавши, чи відповідає рівень їхньої нової платні рівневі їхньої підготовленості.

...Я їхав уздовж випечених хлібних полів, бачив невеселі пагони молодого соняшнику й забиті бур'янами не зовсім уже й лазурові паростки лаванди вздовж узбіч. Я боровся із зустрічним вітром і ледь помітним, але нескінченним підйомом від Миколаївки до Сімферополя. Я слав компліменти у душі тим, хто не здогадався на усій довжині сорокакілометрівки поставити хоч одну точку з питною водою. Через побоювання за цнотливість виноградників, чи що?..

І відчував, що отут я нарешті перетворився на звичайного «дикого» велотуриста і тепер маю іншого стерегтися. А у довбешці з усіх надсекретних чи не дуже думок поступово залишалася одна. От, скажімо, десь за півтисячоліття підрулю я до штабу й розмова в нас вийде приблизно така:

— Довідку приніс, що ти Ілля Муромець? Бережи здоров'я. Курортний збір заплатив? Та-ак... Підписуй про оплату мілітаристських послуг! І...Вперед, пернатий!

За якихось п'ять століть, Командире... Дотягти б!

Дмитро КОНОВАЛОВ.
Фото автора.

КОНФЛІКТ

Про порожні місця та білі плями

З істинністю думки відомого поета про те, що всі професії важливі й потрібні, здається, сперечатися важко. Додам: у цивілізованому суспільстві, а нашому до такого ще вельми далеко. От і сперечаємося. Приміром, журналістський фах в Україні давно не вважається ні потрібним, ні важливим, ні бодай корисним.

Не сприяють престижу професії ні грошові суми ставок, а тим більше гонорарів, ні ставлення з боку держави. Нікому не спаде на думку не пропустити, скажімо, продавця на роботу, мотивуючи це тим, що вона в нього вигідна. А щодо журналістів це стає нормою. Деякі київські заклади культури (йдеться, зокрема, про палац «Україна», Національну оперу, Національний академічний театр російської драми імені Лесі Українки) дедалі більше зачиняють двері перед представниками преси. Ні, з квитком, звісно, пропустять, а за службовими посвідченнями — спробуй пробийся. Навіть якщо у залі більше вільних місць, ніж зайнятих. Хоч у сусідніх Росії та Білорусі мені й моїм колегам не раз доводилося відвідувати вистави й концерти за українськими журналістськими посвідченнями. І в шию нас не гнали, а, навпаки, люб'язно запрошували. Вдома ж ситуація інша. Хочеш написати матеріал про виставу — плати 20—30 гривень. Тоді сидітимеш у партері й побачиш усе, як на долоні. Але на скільки таких культпоходів вистачить заробітної платні вітчизняного репортера?

Розповім про випадок, який стався зі мною недавно, під час відвідання театру російської драми імені Лесі Українки. Показували останню виставу сезону. Того липневого вечора навіть натяку на аншлаг у театрі не було: касирка, продаючи мені квитка, тримала цілу купу непроданих (а було це за 15 хвилин до початку вистави). Про те, що реалізувати їх так і не вдалося, свідчила кількість вільних місць у залі. Багато хто з глядачів вирішив зайняти «вакансії» у перших рядах партеру. Серед них була і я. Але, на відміну від інших, мене відразу впізнали (я в театрах буваю часто, оскільки пишу матеріали на теми культури) і почали активно зганяти з місця. На моє запитання, чи сюди прийшов хтось із квитком, мені не відповіли, але сказали, що за будь-яких обставин я не маю права тут сидіти.

Тим часом згасло світло, почалася вистава. Упродовж першої дії законні володарі мого місця не з'явилися. Однак коли наприкінці антракту я спробувала туди повернутися, знов підбігла схвильована працівниця і сказала, що не дозволить тут сісти. Згодом вона покликала адміністратора. Уже вдвох вони старанно пояснювали, що, мовляв, ці місця не звичайні, а броня для Управління культури. Тим складніше стало зрозуміти, хто ж із цієї поважної організації прийде дивитися драматичну виставу, починаючи з останньої дії. Проте я злощасне місце звільнила, і воно так і залишилося порожнім до кінця вечора.

Яким же було моє здивування, коли адміністратор наказав мені залишитися після вистави і зажадав журналістське посвідчення. Загіпнотизована його грізним (ну прямо як у міліціонера!) поглядом, я показала документ. Раптом обличчя мого контролера засяяло радістю: він, виявляється, побачив, що ось уже кілька днів, як закінчився термін дії мого документа. Так, перебуваючи у відпустці, я не встигла вчасно поміняти посвідчення. Та, врешті, яке значення має мій службовий документ і термін його дії, якщо я прийшла в театр за квитком, придбаним у касі, хоч за 10 років роботи журналістом заслужила право безкоштовно дивитися (читай: рекламувати) вистави принаймні столичних театрів. А якщо адміністратору так уже кортить дізнатися, чи дійсне і далі моє посвідчення, я запропонувала йому телефон керівництва видання, яке представляю. Та невблаганний суддя заявив, що він посвідчення не поверне. Довелося виривати власний документ у нього з рук. Отак сходила у театр. Окультурилася. За свої гроші.

— А що, власне, сталося? — владно вимовив, вислухавши мене, художній керівник і директор Театру імені Лесі Українки М. Рєзникович. — І взагалі не розумію, чому цей інцидент так вас схвилював.

Зі свого боку хочу запропонувати Михайлові Юрійовичу провести експеримент: забути, що він діяч мистецтва зі стажем. І ходити на вистави всіх, крім очолюваного ним, театрів, купуючи на них квитки. Не видно й не чути йому буде з гальорки — пересяде на порожнє місце десь ближче. А його з залу виведуть. Ще й документ попросять. А не сподобається «корочка» — позбавлять її. Тоді, може, ситий голодного зрозуміє.

Керівників культури нашого міста й держави хочеться запитати, коли нарешті журналістам, які пишуть на мистецьку тематику, буде надано законне право безкоштовного відвідання заходів. А колег закликаю не висвітлювати життя тих творчих колективів, керівництво яких не створює нам умов для нормальної роботи. Хай на місці цих матеріалів будуть білі плями.

Тетяна КРОП.

Нічне видовище

На столичному Хрещатику відбулася нічна репетиція параду на честь 11-ї річниці незалежності України. Очікується, що у святковому дійстві 24 серпня візьме участь 3659 осіб. Урочистим маршем крокуватимуть курсанти й слухачі семи військових закладів держави. Для музичного забезпечення сформовано три зведених оркестрових батальйони, до складу яких увійшло 29 військових оркестрів. Нинішній військовий прохід відбудеться без залучення техніки. Схоже, на відміну від торішнього, ювілейного, видовище буде дещо скромнішим.

На переконання військових, брати участь в урочистому проході — велика честь. Тож і готуватися до нього треба на належному рівні. Починаючи з 17 червня служиві щоденно, окрім свят та вихідних, тренувалися в місцях постійної дислокації. Протягом серпня було проведено чотири спільних тренування на злітній смузі аеродрому державного авіаційного заводу «Авіант». А сьогодні планується провести ще одну, генеральну репетицію в місті. Цього разу військовослужбовці будуть уже в парадній формі.

Надія ГОРБАТЮК.
Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Сьогодні — генеральна репетиція

***Футбол.** У багатьох країнах сьогодні відбудуться товариські матчі національних збірних. Така подія матиме місце і в нашій столиці, на НСК «Олімпійський». На його полі зустрінуться національні збірні України та Ірану. Для нашої команди це буде генеральна репетиція перед стартом у відбірковому циклі Євро-2004.*

Іранська делегація прибула до Києва в понеділок в першій половині дня авіарейсом зі Стамбула. У складі делегації, що налічує 33 особи, 24 футболісти. Іранці розташувалися у президент-готелі «Київський», провели кілька тренувань на НСК «Олімпійський».

В понеділок зранку з журналістами спілкувався **Леонід БУРЯК**, який люб'язно відповів на численні запитання.

— Ми зустрінемося з Іраном, — сказав він, — з непростою командою, котра за своїм класом і стилем нагадує збірну Вірменії.

— Проясніть ситуацію з Олегом Лужним.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Сергій Коновалов — знову у збірній

— Хоча Олегові вже 34 роки, він у хорошій формі — «Арсенал» продовжив із ним контракт ще на півтора року. Я розмовляв з тренером, його все влаштовує, вони задоволені Олегом, і, гадаю, перед відбірковою грою з Вірменією Олег з'явиться у таборі збірної України.

— А як же інформація про те, що, за вашими словами, поєдинок з Іраном стане для Лужного останнім у складі збірної України?

— Я Лужному щиро сказав: якщо маєш якісь проблеми, якщо не хочеш грати за збірну, якщо дається взнаки вік (що не кажи, чоловікові вже 34 роки, і цілком зрозуміло, що йому важко грати на дві команди), то все одно ти не можеш отак просто залишити збірну. Наберися сміливості і скажи, що ти завершуєш кар'єру, але ти повинен приїхати, адже ми на твоєму прикладі хочемо виховувати людей, і провести свій прощальний матч. Так, як це заведено в усьому світі.

Фото автора.

Леонід Буряк

— А як справи у Реброва?

— Сергій з нами. В неділю він зателефонував з Лондона й попрохав без нього не починати тренування — Сергій дістався до Кончі-Заспи о 18.10, тому ми перенесли заняття з 18.00 на 18.30. Ситуація в нього складна, і я знову хочу звернутися до представників ЗМІ з проханням. Нещодавно під час прямої лінії я сказав фразу, котру потім вирвали з контексту. В одній із газет заголовок до матеріалу був «Ребров має викинути сміття з голови». Навіщо мене зіштовхувати з Сергієм? Я сказав «сміття», але ж це слово можна розшифрувати в будь-який спосіб. Я мав на увазі, що йому треба жити далі, не зациклюватися на власних проблемах. Йому треба думати про подальшу кар'єру — в «Тоттенгемі» не виходить, значить, в іншому клубі треба грати. Головне — довести до ладу свою форму. Адже в нас є проблема — футболісти переважно не вміють працювати над собою. На Заході гравці мають порівняно з нашими дуже багато вільного часу. У київському «Динамо» футболіст, який не виходив на поле, наступного дня працює за окремою програмою — на повну силу, і в такий спосіб він весь час виконує певний обсяг роботи.

З розмови з Ребровим я дізнався, що у контрольних поєдинках у нього все було нормально, забив кілька голів, щоразу потрапляв до складу. Мало того, тренер пообіцяв, що ставитиме його до складу в офіційних зустрічах, а коли дійшло до першої гри чемпіонату, Сергія не було навіть у заявці на матч. Звичайно, він дуже переживає, дещо скутий. Я його чудово розумію. Як мені відомо, Сергій зараз шукає усі можливі шляхи, хоче переговорити з президентом клубу, щоб його чи то передали в оренду, чи то продали до іншого колективу. Але й керівництво «Тоттенгему» можна зрозуміти — свого часу вони виклали за Сергія 11 мільйонів, а тепер їм ніхто не компенсує таку суму. Ребров став свого роду заручником ситуації, але цей футболіст потрібний українській збірній. За відгуками фахівців, Ребров був одним із кращих у складі «Тоттенгему» в контрольних поєдинках, але будь-якого гравця не постав на два-три матчі, і він може втратити свої кондиції. Кожний футболіст потребує ігрової практики.

— Чи не позначилися на стані футболістів «Шахтаря» невдалі виступи в останніх зустрічах?

— У нашому колективі правило: не переносити клубні проблеми в табір національної команди. Його запровадив іще покійний Валерій Васильович Лобановськиий, і ми його дотримуємося. У збірній говоримо лише про проблеми головної команди країни. Мало того, ми всіляко намагаємося згуртувати футболістів із різних клубів. Гравці «Шахтаря» приїхали в нормальному настрої, всі живі-здорові й хочуть грати за збірну.

— Що змусило вас викликати до збірної Євгена Луценка з італійського «Ліворно»?

— Цей футболіст був гравцем молодіжної збірної України. Дуже здібний хлопець, але в певні моменти йому, можливо, бракувало атлетизму, бойовитості, і він за цими чи якимись іншими компонентами не задовольняв наставників «молодіжки». Можливо, йому бракувало швидкісної витривалості. А може, це вікове, — мені свого часу в дитячому віці тренери також дещо вибачали. Тому вирішили переглянути цього футболіста, адже це остання товариська гра перед стартом відбіркового циклу, і ми не матимемо шансу перевірити кандидатів до збірної. Запросили також Яксманицького, Іванова, дали шанс іще низці футболістів. І хай не всі гравці вийдуть на поле, але навіть у тренувальному процесі ми зможемо оцінити можливості тих чи інших виконавців — чи варто того або іншого футболіста залучати до команди тепер, чи повернутися до нього якийсь час по тому.

Луценко регулярно грає за свою нову команду, забиває у контрольних поєдинках, про нього непоганої думки Донадоні та інші фахівці. Ну, а що він не завжди виступав за «молодіжку»... У моїй практиці траплялися випадки, коли за півроку футболіст змінювався так, що й не впізнати, — як на краще, так і, на жаль, на гірше. Ми не мали права не дати Луценкові шансу. І хай цей футболіст не без вад, він має якості, що їх не мають інші, — ігрове мислення, він непогано виконує «стандарти». Якщо Луценко проявить себе як гравець, який відповідає вимогам збірної, то, звичайно, ми викликатимемо його й надалі.

— Що для вас у поєдинку з Іраном важливіше — результат чи можливість переглянути нових кандидатів?

— Гратимемо на результат. Однак і переглянути кандидатів важливо, а декого — у незвичних для них позиціях. Напередодні гри з Вірменією нам хотілося б змоделювати дії збірної України у стартовому поєдинку Євро-2004. Та, повторю, наріжним каменем усе-таки вважатимемо результат — перемога надасть нам більше впевненості, сприятиме кращій грі у відбірковому циклі.

P. S. На жаль, і в матчі з іранцями, і у трьох поєдинках відбіркового турніру чемпіонату Європи не зможе зіграти Андрій Шевченко. Йому позавчора у бельгійському місті Антверпені зроблено операцію меніска. На відновлення потрібно буде від двох до трьох місяців. А до збірної України в останній момент залучено досвідченого Сергія Коновалова з київського «Арсеналу».

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Звідусіль

Футбол. Чемпіонат країни. 7-й тур. **«Металург» Зп — «Ворскла». 0:1.** 3 500. Маковей, 16, з пенальті.

Хокей. Київський «Сокіл» цими днями перебуває у Словаччині і проводить товариські поєдинки з місцевими клубами. Дві зустрічі — дві перемоги: над представником першої ліги «Дуклою» (Михайловець) — 5:2 і клубом суперліги «Нова Спішска Вес» — 4:2.

Легка атлетика. Останніми днями відбулося декілька міжнародних турнірів. Був і тріумф українців. Жанна Пінтусевич, яка пропустила чемпіонат Європи та останній етап Гран-прі «Золотої ліги», посіла перше місце на 100-метрівці з результатом 10,97 на змаганнях у польському місті Познані. Олена Ліщинська виграла забіг на 1500 метрів. Найсильнішим у стрибках у довжину був Роман Щуренко.

А в німецькому місті Еберштадті у змаганні жінок зі стрибків у висоту киянка Ірина Михальченко стала першою з результатом два метри.

Самотній голос людини

66 років тому розстріляли Федеріко Гарсіа Лорку

ЛЮДИНА-ЕПОХА

Коли смерть переважує життя — образливо для того, хто вже ніколи не прокинеться. Це трагедія особистості, про яку особистість ніколи не дізнається.

Якщо не помиляюсь, за часів Союзу Лорка не входив до шкільної програми. Його згадували хіба що як ілюстрацію до теми «Поет і громадянин». Згадували, точніше, його трагічну загибель. І, як тоді велося, пришпилювали поетові ярлики борця з ладом, захисника бідних, намагаючись переконати всіх у його ледь не соціалістичному горінні.

Насправді Лорка ніколи не був політиком чи революціонером. І саме тому, що був поетом. Отже, стає ніяково, коли Лорку-поета мимоволі відсувають на другий план. Уродженець селища Фуенте Вакерос неподалік Гранади (1898), згодом влився у строкату богемну хвилю, де разом з ним шукали себе діти постколоніальної доби. Перші тридцять років XX століття були благотворні для культурної, й зокрема літературної, планети в цілому. Лорці пощастило ставати на ноги тоді, коли генії ставали на ноги плеядами. Соковита іспанська література відбрунькувала Лорку, поставивши його дещо окремо від побратимів.

Він, на противагу іншим, був чудовим декламатором. Свої рядки, записані на папері, Лорка вважав мертвими. А ще поет дарував направо-наліво єдині примірники своїх віршів. Неважко здогадатися, що чимало творів зникли безслідно з цієї екстравагантної причини.

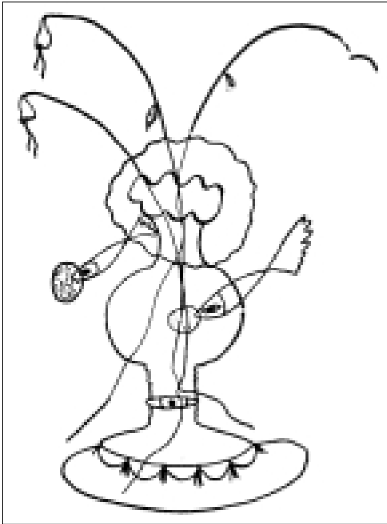
Така легковажність пояснювалася, можливо, тим, що поет не збирався старіти. І вдячна молодість не покинула його: Лорка залишив цей світ у 39. Цікаво, що, ніби передчуваючи нетривалість відведеного йому шляху, Лорка пристрасно дружив з усіма музами. Мимохідь отримав диплом адвоката. У 24 роки організував фестиваль андалузької народної пісні. Паралельно виражав себе у прозі. З головою поринув у театр: створив пересувну трупу «Ла Барарка», щоб усюди сіяти зерна іспанської класики. А для театрів інших писав та ставив п'єси, створював декорації та костюми. Те, що Лорка не зосереджувався на стрижневій справі життя, давало привід думати, що він усе ще залишається дитиною — з відкритою усмішкою та серйозним поглядом. Тільки дитина може дозволити собі присвячувати себе всьому потроху.

Та все-таки Лорка-поет викристалізувався з численних захоплень. На якомусь етапі це стало зрозуміло не лише спостерігачам із його богемного оточення. Зрілість рядків уже не приховувалася. Лорка жив контрастним, зітканим з перепадів життям. І дуже боявся, що біль життя перекочує на папір. «Бути радісним — необхідність і обов'язок... Навіть якщо вічно мене мучитимуть кохання, люди, світоустрій, я нізащо не відмовлюся від мого закону — радості», — писав Лорка ніби для власного маніфесту. Завдяки внутрішнім драмам ця поезія була сповнена водночас страждання та світлої дитячості і — вдачею. А ось тепер — час повернутися до високопарної теми «Поет і громадянин».

З 17 липня 1936 року франкісти викосили ледь не всю гранадську інтелігенцію. Лорка теж потрапив під колесо фашистської машини. Він заступився за якогось приреченого. І сам став таким. 19 серпня Лорку розстріляли біля Джерела Сліз — разом із сільським учителем та двома тореадорами.

Таку смерть називають безглуздою. Та якщо подивитись на неї крізь іншу призму, помічаєш у цій трагедії те, чого боявся Лорка у своїх віршах. Такої пристрасної, дитячої вдачі страждальця. Загибель Лорки не спричинялася «життєвою позицією», як роками писали літературознавці. Поштовхом була вперта вдача андалузця: він, не вагаючись, ішов проти течії, коли того вимагала ситуація. Захищаючи стороннього, Лорка керувався інстинктом органічної, поетично-артистичної натури індивідуаліста й одинака.

На найкращі свої вчинки, на найкрасивішу смерть людина йде сама. «Я люблю людський голос. Самотній людський голос, виснажений любов'ю та піднесений над погибельною землею, — вихлюпував Лорка на аркуш спрагу видатного егоцентриста. — Голос мусить вивільнитися з гармонії світу та хору природи заради своєї самотньої ноти».

Ольга КЛЕЙМЕНОВА.

На знімках: поет та його малюнок.

РЕПОРТЕР

Селяни взялися за налигачі

Доведені до відчаю трудівники села Бондурівки, що в Чечельницькому районі на Вінниччині, нещодавно вчинили акт самоправства — зірвали замки з приміщення ферми місцевого господарства і розібрали по домівках всю худобу. Корів у господарстві трохи більш як 30, вони дісталися найспритнішим. Ті, хто залишився ні з чим, почали вимагати перерозподілу конфіскованої худоби. Правоохоронці, до яких звернувся по допомогу керівник господарства, зайняли вичікувальну позицію.

Бондурівську історію коментує голова райдержадміністрації Олег КИФОРЕНКО:

— Взятися селян за налигачі, — каже Олег Борисович, — фактично спонукали дії представників банку «Аваль». Назване господарство не повернуло банкові у встановлені строки фінансовий кредит — 45 тисяч гривень позички. До речі, прокуратура району нині веде перевірку, на що витрачено ці кошти. Крім того, у провадженні правоохоронців є ще кілька справ, що стосуються цього господарства. Ситуація ускладнюється ще й тим, що у Бондурівці дотепер не розпайовано ні землю, ні майно. В один вузол зав'язано ще й питання керівництва колективом. Попереднього керівника, який, до слова сказати, отримував згаданий вище кредит, рішенням зборів звільнили з посади. На його місце обрали нову людину. Однак попередник звернувся до суду, який визнав, що збори проведено з порушенням. А це означає, що він, згідно з рішенням суду, залишається біля керма. Господарство має величезні борги. Щоправда, новий керівник, який працює трохи більше року, за цей час розрахувався з людьми.

Після того, як представники банку «Аваль» описали худобу, зерно, інше майно господарства, його трудівники вчинили те, про що йшлося на початку розмови. Ми провели термінову нараду керівників правоохоронних органів, управління сільського господарства, земельних ресурсів. Частину худоби вже повернули. Але найголовніше наше завдання — допомогти селянам Бондурівки приватизувати землю й майно господарства.

ВІД АВТОРА. ***Нинішній керівник господарства В'ячеслав Поцілуйко, з яким я ще раз мав розмову перед тим, як передати матеріал у редакцію, припускає, що ця історія може мати продовження.***

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

«Три счастливых дня...»

БЛІЦОПИТУВАННЯ

День 19 серпня збіг, як день: клопітно, рутинно, спекотно. Зізнаємося, що в редакції проти волі чекали на телефонний дзвінок дописувача з пропозицією пригадати 19 серпня 1991 року, пов'язане зі спробою гекачепістів розчавити танками перші паростки демократії. Але так ніхто й не зателефонував. Чи, бува, не забули ми того, що відбувалося тоді в першопрестольній? Чи пам'ятають наші люди 19 серпня 1991 року, наш кореспондент з'ясовував на вулиці.

Віталій СОРОКА, менеджер:

— Звісно, пам'ятаю. Я тоді якраз відпочивав у матері на селі. Коли дикторка повідомляла про «надзвичайний стан в окремих районах», я вже розумів: географія тут ні до чого, це — у наших серцях. Телебачення заколисувало народ «Лебединим озером», а москвичі голіруч захищали своє майбутнє від жменьки високопоставлених змовників. Даруйте за високопарність, але я шкодував, що не поруч із ними...

Вікторія СЛИВЧУК, маляр:

— У мене міцна пам'ять, нічого з неї не стерлося. Син того понеділка ніби прикипів до радіо «Свобода», яке вело трансляцію з місця подій. Мені було страшно. І від того, що коїлося у Москві, і від того, що наше радіо повідомляло про те, як ідуть жнива...

Анатолій ДЕРКАЧ, студент:

— 19 серпня 1991 року? Не пам'ятаю. Мабуть, цього дня хтось народився, хтось помер. Логічно? Здається, алогічного тоді нічого не сталося. Принаймні Велика Жовтнева соціалістична революція, кажуть, була у 1917 році...

Світлана ТИХА, продавець:

— Таке скажете: пригадати! Ой, знаю! 19 серпня 1991 року я хрестила у церкві дитину своєї найкращої подруги...

Сергій ТАМАНСЬКИЙ, працівник телестудії:

— Хто ж не пам'ятає події того дня?! То був переломний момент нашої історії, пов'язаний зі спробою реставрувати комуністичне минуле. І, хоч як прикро, офіційний Київ укотре прикривав свій сором фіговим листком. Як тоді, коли гримнув Чорнобиль. Ви можете здивуватися, але я ці дві події ставлю в один ряд. Якби гекачепісти узяли гору, наслідки були б не менш катастрофічні, ніж після чорнобильської трагедії.

Борис ГРИНЬОВ, пенсіонер:

— Не пам'ятаю, бо не хочу пам'ятати. Ще не пам'ятаю цека, політбюро, парткоми... І, щоб ви знали, на пам'ять не скаржусь.

Валентина ДРУЖКО, безробітна:

— Сина готувала у перший клас. А 19-го числа, пам'ятаю, як зараз, уперше перед екраном телевізора перехрестилася. Знаєте, треба у щось або в когось вірити. І я, мабуть, того дня почала вірити в Бога.

Ірина ЗУБЧЕНКО, продавець:

— Аякже! Того дня лебеді плавали у брехні на телеекрані. А кілька днів по тому Алла Пугачова на концерті співала «Три счастливых дня»... Хоч вірте, хоч ні: як у воду дивилася.

Розпитував Сергій ВЛАД.

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.

Ціна договірна

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України» Зам. 0311152. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92;
телефакс — 224-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44;
телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos

«Три счастливых дня...»